

İ. Yılmaz
tarafından
"ÜSTAV'a"
bağışlanmıştır

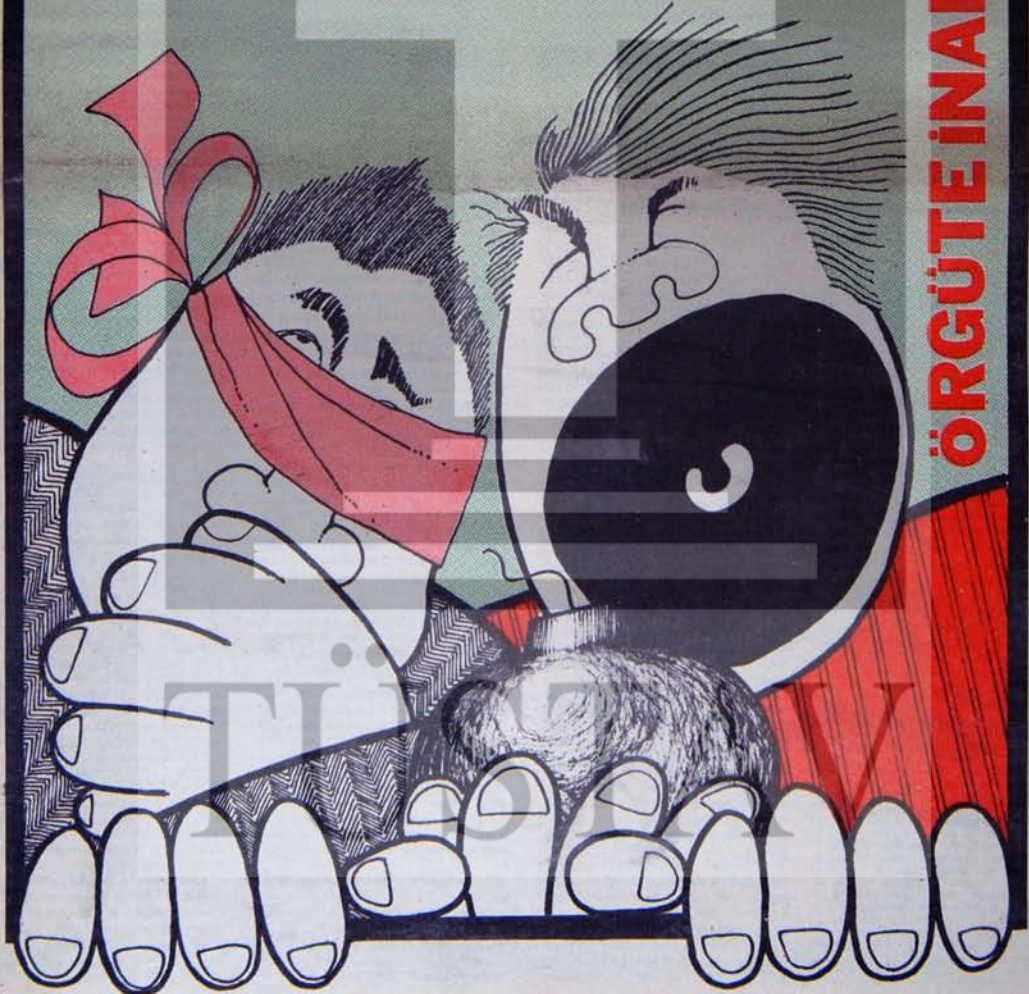
BAĞIMSIZLIK
DEMOKRASI
SOSYALİZM
İÇİN

YÜRÜYÜŞ

HAFTALIK SİYASİ HABER VE YORUM DERGİSİ-SAYI: 152-7 MART 1978 FİYATI: 5 TL

DEMOKRASİ MÜCADELESİNDE İDEOLOJİK HEDEFLER

ÖRGÜTE İNANMAK

SERMAYE BESLEMESİ

MHP'DE KAYNAYAN KAZAN

Sermayenin gözi-akıcı mali desteği-ne eklenen devlet kadrolarının yağması ve bunun üzerine inşa edilen yalan, sabte demagojilerle, düzenden hoşnutsuz kitleleri faşist ideolojinin yağmal tabanı yapmağa çalışan ve bunda da bir oranda başarılı olan MHP'de kazan kaynamaya başladı.

Yönetim piramitinde post kavgası, tabanında ise panik havasının yaşandığı MHP'de, içerdeki kayganın dışarıya azmaması için büyük çaba gösteriliyor.

1. ve 2. MC dönemlerinde hükümet nimetiyle talandan ve yağmadan baş kaldıramayan iç küklerin görünümü "Göküz öldü ortaklık ayrıldı" sürüşmesinin anfenisi yansıyor...

TARTIŞMALAR VE TEMELLERİ

MHP tabanı, yöneticiler tarafından dolandırılıp dolandırılmadıklarının besbimi yaparken, yönetim, taban üzerinde ki emenliğinin ekiye oranla zayıflamasının tedirginliğinin yaşıyor.

Parti örgütüyle, partinin yan kuruluşu niteliğindeki Ülkü Ocakları arasındaki mevcut sürüşmeler daha kırıcı noktalara yaklaşıyor.

İç bünyesinde "İslamcı", "Bozkurtçu-çöven", "uzak Türkçü", "yakın Türkçü" diye adlandırılan kükler arasındaki mevcut görüş farklılıklarına giderek yönetimin sahipliği konusunda yönelmişti dikkati çekiyor.

Dışarıyaka, "Biz biriz ve bütünlüz" seslerine karşın, MHP içlerindeki gelen sesler ve dışarıya vurulan hoşnutsuzluklar hiç de yöneticileri doğular nitelikte değil.

Herhangi bir burjuva partisinin iç kavgalarına biraz ton farklılıklar ile örnek oluşturan MHP'deki kavga, özellikle 2. MC'nin kuruluşu ile başladı ve sonu ile alevlendi. Postun bir ölçüde büyümesi post üzerindeki kavga; etilemek te gecikmedi.

1973 seçimleriyle millet mecliande üç üyeye temsil olanlığı bulan parti 5 Haziran seçimlerinde 16 milletvekili çıkararak meclise girme şansını elde etti.

SOĞUKLUK VE KIRGINLIKLAR

Seçimler yapılmış, partinin "büyük bir zafer elde ettiği" naralan atılmış ve CHP'nin daha sonra millet meclianinden güvenoyu almasıyla çıkan azınlık hükümeti kurulmuştu.

Hükümetin kurulması çalışmalarını, güvenoyu, güvensizlik ve yeni hükümet kurma çalışmalarını süresi boyunca bir ay geçmişti. MHP'li milletvekilleri birbiri ardına millet meclian başkanı, "bankaların devletleştirilmesi"ne, "işgortaların devletleştirilmesi"ne ilişkin yasa önerileri vermişlerdi. Seçim kampanyası boyunca tekelci sermayeye küfürler eden ve seçim "başarını" üzerine ilk tebrik ve kutlama mesajlarını da tekelci sermaye temsilci ve sözcülerinden alan MHP, düzenden hoşnutsuz, bilinc-

Post büyüdükçe kavga da büyüyor...

sız, rüzgarın ardından sürüklenen tabanına hoş gelecek sahte propaganda ve politikaların gaz pedalına basmakta biraz acele etmişti...

Bir ay sonra 2. MC kurulacak ve herşey unutulacaktı. Ta ki, 2. MC'nin yıkılması ve bankalar ile ağırtaların devletleştirilmesinin tekrar hatırlanmasına kadar...

Bu arada başka şeyler de olmuştu. 2. MC kurulmuş ve bu arada partili parlamenterlerle seçilmeyen ileri gelenler arasında soğukluklar kendini hissettirmişti. Seçimi kaybeden Gün Sazak'ın dışardan kabineye girme işi parti içindeki soğukluklara tuz biber ekmişti.

Küfürde etmeyen MHP, hatırı sayılır bir Eskişehir'li toprak ağası oğlunu bakan yapmıştı.

Eskişehir'li Emin Sazak'ın oğlu Gün Sazak babasının taralarına eklediği banka hiseleri ve hisse senetleriyle MHP'nin koltuk altından süratle bacağı bilmiyor-du.

TOPRAK AĞALIĞI TÜRK TÖRESİ İMİŞ

Ama ne olursa olsun Gün Sazak bankalığı bileğinin hakkıyla almıştı! MHP'ye Eskişehir'de il örgütünün barmacı bir apartman dairesi hediye etmişti ve bunun için de 200 bin lira dolaylarında bir para harcamıştı...

Herşey iyiydi de bunu tabana kabul ettirmek nasıl olacaktı? Bu güç görevi bizzat Gümrük Tekel Bakanı olarak Sazak üstlenmiş, bir derşey yaptığı açıklama da "Toprak ağalığı Türk töresinde vardır" demişti...

MHP içinde toprak ağası sadece Gün Sazak mıydı? Değildi ama dışardan bakan seçilmekte kabak biraz onun başında patlamıştı.

Bu ortamda MHP içinde ilk küklemesini kendini gösterdi. Bir tarafta "Türkçeşiler" adı altında bir safaşa gözlenirken, karşı safafta da Yozgat milletvekili Ali Fuat Eyüboğulu'nun şemsiyesi altında bir safaşa dikkatleri çekmeğe başladı.

Türkeş'in seminerlerinde yeteniler "Gençler" diye anılan bir grup oluştuyordu ve burada Sadi Somuncuoğlu ile Genel Sekreter Yardımcı Anvî Çarşancaklı ve Yaşar Okuyan yer alıyordu. Bunlar Türkiye'nin tam desteğine sahiptiler. Karşlarındaki grubu ise yarı şaka yan ciddi "ihtiyarlar" deniyordu.

Bunların içinde de Ali Fuat Eyüboğulu, Necati Gültekin, Nevzat Kösoğlu, İhsan Karaçam, İhsan Kabadaş isimleri geliyordu...

İlk başlarda "Gençler" karşıdaki grubu ciddiye almıyor, Eyüboğulu'nu göste-rerek "İhtiyarlar bakmayın, çok konuşur. MSP'nin Fehmi Cumaloğlu'nu neyse bizim Eyüboğulu'muz da odur, onun gibi suya kaçık sallar" şeklinde konuşuyorlardı...

"Suya kaçık sallyanlar" Türkiye'nin tam desteğine sahip değildiler ama parlamento grubunda çoğunlukta idiler...

Buna karşın, ileri "Gençler"nin elindeydi. MHP'nin dışı yansıyan tüm eylemlerinde, söz ve demeçlerinde onlar egemendi...

GENÇLER SORUYOR

Kükler arasında böyleline bir kemikleşme gözlenirken, partinin gençlik tabanından daha başka sesler gelmeye başladı. Gençler soruyordu: İkinci kez hükümete ortak olacağız, iktidar kesin olarak alsaydık ya?..

Kendilerine hep böyle söylenmemiş miydi? Almana'da olduğu gibi ilkönce hükümette ortak olmak, sonra iktidar!.. "Milletiyetçi-toplumcu" partiler böyle yapmazlar mıydı? Hitler, böyle yapmamış mıydı?.. Ne oluyordu? Hitler'in pratiğinden sapılıp, ikinci kez hükümete ortak olunuyordu... İşte "Milleti devlet-Güçlü İktidar" grubunun Ülkü Ocakları hemen hemen tamamen egemen duruma gelmesi bu gelişmenin sonucunu noktalyordu. Artık Türkiye eleştiriliyor, eski kitabından fire veriyordu...

Tam bu sıralarda Millet Meclian Başkanlığı seçimleri yapıldı. Genel Sekreter Yardımcısı Yaşar Okuyan ile Devlet Bakanı Sadi Somuncuoğlu'nun önerisi ile meclian başkanlığına bir CHP'linin seçilmesi kabul edildi. Okuyan'ın Somuncuoğulu'nun buluşan dahiyane bir taktiğe dayanıyordu: CHP'den 10 adet anti-komünist aday, göstermesi istenecek, bunlardan biri seçilecek ve 11 Aralık yerel seçimlerinde şu propaganda yapılacaktı:..

İşte CHP'nin geri kalan komünistleri..

Taktik iflas etmekte kalmadı, partinin yan örgütü Ülkü Ocakları'nı da çileden çıkardı.

Partinin tabanında parlamento grubuna karşı duyulan güvensizlik daha da art-

tı. Sonuç olarak Türkiye bir kez daha itibar kaybediyor, taban biraz daha bildiğini okumakta adım alıyordu...

ÖNCE MİLTANLAR!

Bu arada parti içindeki sürüşme partili hükümet üyelerine de yansıyor. Türkiye, Sadi Somuncuoğlu ile Gün Sazak'tan çok memnundu ama Ticaret Bakanı Agah Oktay Güner ile ilişkileri gün geçtikçe sarmıyordu. Güner, bakanlık kadrolarına yapılan atamalarda "biraz olaun" teknik ölçüler gözetilmesini isterken, Türkiye masaya yurmuşu vuruyordu: İlk önce militanlar alınacak...

Agah Oktay Güner ile Türkiye arasında zaman zaman tartışmalar olmuş, Güner iki kez istifaya kalkmıştı. Ama dışarıya karşı "birlik" görünümü önemliydi. Bunun sonucunda Ticaret Bakanlığı tam bir komando yapısına döndürülecek, bu arada Türkiye'nin oğlu ile damadı da yüksek maaşlı kadrolardan nasiplenmek olanağı bulacaktı...

Bu gelişmeler parti içinde Agah Oktay Güner'in sınırsız "CHP'lik" damgasının vurulmasına yol açtı...

2. MC'nin düğürlenmesi MHP içindeki sürüşmeleri daha da hızlandırmakta gecikmedi.

Buğün partiyi içinde kendi deyim ve tanımlamalarıyla şöylesine bir safaşa gözleniyor:

- Sört yönlemlerle mi, demokratik kurallarla mı?..

Agah Oktay Güner, "yumuşaklık" taraftan görünüyor! İddialara göre şöyle diyor:

"Yumuşak olursak kamuoyunda değirmeniz artar. Türk'ün yapamıyorsa dürüst ve efendiyse sadakat vardır. Sertliği bırakalım..."

Güner bu düşüncelerinden dolayı "CHP'li gibi" olmakla suçlanıyor.

"Sertlik" düşüncesinin en önde gelen ismi ise Nevzat Kösoğlu. Erzurum'da yarattığı Ülkü Ocakları kadrosuyla partinin içinde ün yapan Kösoğlu, şiddetin tüm teşkilata yayılmasından endişe duyanları şiddetle kınıyor...

Bu arada 2. MC döneminde Gümrük Tekel Bakanlığı müsteşarlığına getirilen Namık Kemal Zeybek'in de yeni bir kiliğin başı olduğu ileri sürülüyor. Genelikle eski 21 Mayıs'çılarla iyi ilişkiler içinde ün bulduğu bildirilen Zeybek kiliğinin buğün için zayıf olduğu belirtiliyor.

Bir zamanların parlık isimlerinden olan Agah Oktay Güner'in, AP'yi "geri kalmasın, feodal ve çökmüş bir sistem savunucusu" olarak gördüğü, CHP'ye ise bir ölçüde yakınlık duyduğu iddia edil-yor ve şu şekilde suçlanıyor:

- Türk-İslam sentezini demokratik sol ile birleştirmeye çalışıyor...

SERMAYENİN POSTAL KABARASI

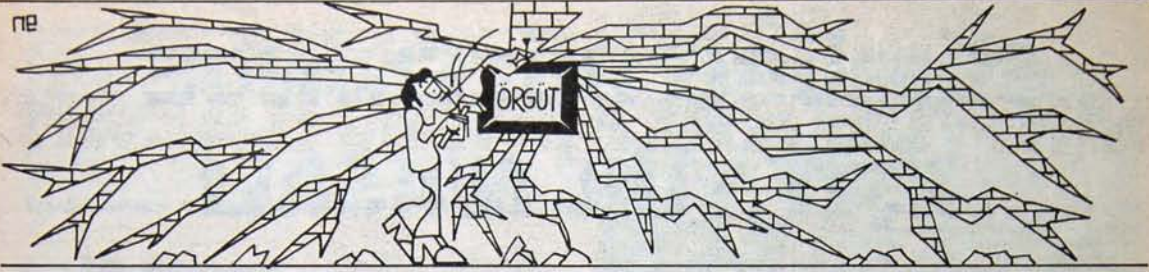
Parti içinde emin adımlarla ilerlediğinden herkesin ortak görüş taşıdığı kişi ise Kütahyalı senatörü Osman Albayrak. Hiçbir kiliğe organik bağ olmayan Albayrak'ın "emin adımlarla" rüşdiğine, Gün Sazak'ın set çekmek için çab gösterdiği haber veriliyor.

Görünen duruma göre, Sadi Somuncuoğlu, Yaşar Okuyan, Anvî Çarşancaklı ve Gün Sazak'tan oluşmuş dörtlük kiliği güçlü. Bu kiliğ, içinde zaman zaman kendini belli eden Somuncuoğlu-Okuyan sürüşmesi bir yana bırakılacak Okuyan postu kolay kolay diğerlerine kapırmayacak görünüyor...

Sermayenin postainin kabarası niteliğindeki MHP'de kaynayan kazanın durumu bu. Büyük sermayenin, büyük basur maddi ve manevi desteğiyle beslenen, semirtilmeye çalışılan ve Türkiye'nin başına musallat edilen MHP'nin içinde bir bakış yapıldığında görünen bu...

YURUYUS

Sahibi: Yürüyüş Yayıncılık Ltd. Sti. adına Nihat SARGIN • Genel Yayın Yönetmeni: Zeki KILIC • Yazı İşleri Müdürü: Metin ÇULHAOĞLU • Telokil Sekreter Bilent ARTANLI • Yönetim Kö-nür sok. 15/8 Kızılay - ANKARA Tel: 1745 81 • İstanbul Büro: Piyerloti cad. 21/1, Cemberlitası İSTANBUL Tel: 26 35 67 • Abone Kozulları: Yıllık 200., 6 aylık 100. TL. Avrupa, 6 aylık 250. Yıllık 500. TL. Amerika: 6 aylık 325. Yıllık 650. TL. Avustralya-Japonya: 6 aylık 400. TL., Yıllık 800 TL. • Posta Kodu: YURUYUS Derşisi 100234 İnan Kozulları: Arka Kapak (Raklı) 15.000. TL., Arka Kapak (Silyah boyalı) 12.000. TL., İki sayfa 10 sayfa 12.000. TL. • İki sayfa 10 sayfa 12.000. TL. • Yayın İlanları % 50 İndirimli. Başlık: Daily News Web-Criat Teşviki Kapak Dışında Üstür Okman

ÖRGÜTE İNANMAK

Metin ÇULHAOĞLU

Sosyalizm hiç kuşkusuz zihinsel bir uğraştan ibaret değil. Aynı şekilde, sosyalistler de, yalnızca ve tek başına geleceğin mutlu sosyalist toplumunu düşünerek sosyalizme bağlanan insanlar değiller. Uğrunda savaştan hedef ne kadar çekici olursa olsun, nihai hedef ile günlük pratik arasındaki bağlar kurulmadığı sürece, nefesler çabuk tükenir. Hiçbir yüce ülkü, yarından bugüne yansımadağı sürece insanları sımsıkı kendine bağlayamaz. Gün gelir, insanlarla yüce ülküleri arasındaki bağlar kopar. İnsanlar bir yana, ülküleri öte yana, savrulmalar yaşanır.

Sosyalizmin gücünü ve etkinliğini de bu açıdan düşünmek gerekiyor. Sosyalizmin gücü ve etkinliği, yarın toplumu ile bugünün pratiği arasındaki bağları canlı bir biçimde kurabilmesinden kaynaklanıyor. Bu bağlar sayesinde, sosyalizm bir din olmaktan çıkıyor. Bu bağlar sayesinde inanç pekişiyor; insanlar belki de göremeyecekleri bir toplum düzeni için inançları verebiliyorlar. Nedir bu bağlar? Bugünün insanın: yarının sosyalizmine bağlanıncı en güçlü halka nerede yatıyor?

Bu sorunun, tek kelimeyle tek bir yanıtı var: Örgüt. Örgüt bu nedenle sosyalist teori ve pratiğin odak noktasını oluşturuyor. Yalnızca örgütsüz mücadele ve başarı olamayacağı için değil. Aynı zamanda, örgütsüz inanç da olamayacağı için.

Evet, örgütsüz mücadele ve başarı olamayacağı gibi, örgütsüz inanç da olmaz. En başta şu nedenle: İnsanlar, yarının sosyalist toplumunun tohumlarını bugünkü örgütte gördükçe davalarına sımsıkı bağlanırlar. Bugünün sosyalist örgütündeki birlik, dayanışma, özveri ve insan sevgisi, yarının toplumuna bütün olarak egemen olacak özelliklerini daha bugünden yansıttığı için, sosyalist örgüt, bir anlamda yarının sosyalist toplumunun öncü modelidir. Bu nedenle, bundan dokuz yıl önce söylediği gibi, "sosyalist teşkilat, sosyalizmin gerçekleşme biçimidir".

Burada bir nokta üzerinde açık olmak gerekiyor. Örgütü ve örgütlü mücadeleyi statik bir biçimde ele alıp, yalnızca "subjektif" bir öge olarak görmek büyük bir yanlılı. Bu yanlılıdan kurtulmak için ise en başta şunun bilinmesi gerekiyor: Belirli bir zaman kesitinin "subjektif" ögesi, yarının "objektif" veri ve koşullarının temelini oluşturur. İşte bu nedenle, sosyalist örgüt bugünün "objektif" veri ve koşullarını değerlendirirken, bunların, geçmişin "subjektif" çabalarının birikimi olduğunu biliyor. Yine aynı nedenle, bugün sosyalist örgüt içinde soylu mücadelelerini verenler, bu "subjektif" çabalarının, yaranki yoldaşlarının yararlanacağı "objektif" koşulları yaratacağını biliyorlar. Sosyalistler, bu nedenle özveri gösteriyorlar. Yine bu nedenle, yarınlara için hayatlarını bugünden ortaya koyuyorlar.

Yarının sosyalist toplumu ile bugünün sosyalist örgütü arasındaki bağlar özetle böyle. Ancak, şunu da unutmamak gerekiyor: Bu bağların bilincinde olanlar, yalnızca örgütlü sosyalist hareketin neferleri değil, Burjuvazi de aynı bağların, aynı olgunun bilincindedir. Burjuvazi bu bilince sahip olduğu için, yıllar yılı insanları sosyalizmden koparmak amacıyla sosyalist örgüte duyulan inancı sarsmaya, örgüt saygınlığını yıkmaya çalıştı. İnsanları sosyalizmden koparmanın en etkin aracının, insanları örgütten koparmak olduğunu, burjuvazi baştan beri biliyor.

Söylenenleri somutlamak için oturup düşünmek gerekiyor: Türkiye'de sosyalizmden koparılar söz konusu olduğunda, bunları ne kopardı? "Sovyetlerin Kars ve Ardahan'ı istemesi" mi? 1968 yılında Çekoslovakya'da olup bitenler mi? Yoksa "Çin-Sovyet çatışması'nın insanları sürüklediği umutsuzluk ya da zihinlerde bıraktığı tortu mu?

En azından Türkiye için bunların hiçbirini değil. Türkiye'de, insanları sosyalizmden koparan başlıca faktör, örgüt saygınlığının darbe yemesi, örgüte

olan inancın sarsılması oldu. Bu nedenle, programı, amacı, ilkeleri, işleyişi, yoldaşça dayanışma özelliği, yönetici - üye ilişkileri ile, bir bütün olarak, sosyalist örgütün saygınlığına darbe indirenler, subjektif amaçları ne olursa olsun, burjuvazinin değirmenine su taşımış oluyorlar. Nesnel olarak, burjuvazinin öteden beri göz diktiği o güçlü bağı, insanlar ile sosyalizm arasındaki en güçlü bağı koparan kişiler oluyorlar.

Bunlar, Türkiye'deki somut örneklerden hareketle söyleniyor. Bu açıdan sosyalizm adına ortaya çıkan kimi örgütlerde olup bitenleri düşünmek gerekiyor. Bunlardan birinin dört yıla yakın bir geçmişi var. Önce temel "ideoloji"lerini değiştirdiler. Sonra da "program"larını. Daha sonra, ellerindeki örgütün yarın sosyalizmi kuracak bir örgüt değil, bir "geçiş partisi" ya da "mayalanma alanı" olduğunu ilan ettiler.

Sosyalist örgütün saygınlığı nerede kaldı? Olup bitenlerin tümü, sosyalizme besledikleri derin ve sarsılmaz inancı örgüt inancı ile pekiştirmeye çalışan insanları objektif olarak sosyalizmden koparmaktan başka ne anlama geliyor? Partilerini, yarın sosyalizmi kuracak bir örgüt olarak değil de bir pazarlık aracı, bir "mayalanma alanı", bir "geçiş örgütü", yalnızca bir tabela olarak görenler sosyalist örgütün saygınlığını nasıl koruyabiliyor? Hangi nedenle olursa olsun, kendilerine oy veren binlerce insanın karşısında hangi yüzle çıkabilirler?

Burjuvazinin uğraşıp uğraşıp gerçekleştiremediğini, bunlar nesnel olarak yerine getiriyorlar. Yıllar yılı "sosyalist örgüt" kavramının ve pratiğinin yozlaştırılması ile gelişen pasifikasyon zinciri, böylelerinin kariyer hesabından başka temele dayanmayan çıkışları ile yeni bir halka buluyor. Dün Aybar'ın, MDD'cilerin yaptıkları, etkinlikleri ve çabaları ölçüsünde bugün de başkaları tarafından tekrarlanıyor.

Somut bir örnek: Yayınlarda, söyleverlerde ve kağıt üzerinde Maoçuluğa karşı çıkmak o kadar güç değil. Ama bir de işin özü var. İşin özünde, Maoçuluğun sosyalist örgüt kavramına ve pratiğine indirildiği büyük darbe var. Özetle şöyle: Maoçulukta, sosyalist örgüt, sosyalizmi kurmanın bir aracı olmaktan çok "sınıf mücadelesinin", kişiler arasındaki çatışmaların alabildiğince sürdüğü alanlardan biri. Böyle bir örgüte inanç olmaz. Böyle bir örgüte duyulan inanç köklü ve kalıcı olmaz. Ama Maoçuluğun bu yönünü, kağıt üzerinde Maoçuluğa karşı çıkıp sirdirenleri de bilmek tanımak gerekiyor. Örgütü, "sınıf mücadelelerinin sirdiği", "insanların mayalandığı" bir alan olarak, yarın için düşünülen bir "bütün"ün bugünkü bileşkenlerinden biri olarak görmek, örgüt kavramını ve pratiğini en azından Maoçular kadar çarpıtmaktan başka bir anlama gelmiyor.

Türkiye'de 1968'lerle başlayan, 12 Mart'ta sosyalist örgütün ağır darbelerle uğraması ile gelişen süreç, burjuvazinin sosyalizme karşı en güçlü silahı oldu. Burjuvazi, örgüte duyulan inancı şu ya da bu yoldan sarsmanın, açık baskı ve terörden daha etkin bir silah olduğunu öteden beri biliyor. Bildiklerini de, koşullara göre uyguluyor. Zaman zaman sosyalist örgütü, sendikal örgüt ile perdeleyerek, günü geldiğinde sosyalist örgütün önüne burjuva partilerini geçirecek ve nihayet koşullar olgunlaştığında "sosyalizm" adına ortaya çıkan örgütleri içi boş bir bina haline getirerek uyguluyor.

Örgüt olmadan sosyalist mücadele ve sosyalizm olmaz. Örgüte duyulan güven ve inanç olmadan da sosyalizme duyulan inanç kalıcı olmaz. Bu nedenle, "sosyalizm" adına ortaya çıkan bir örgütün saygınlığını bilecek ya da bilemeyecek ayaklar altına alanlar, sosyalizme karşı işlenecek en büyük suçlu işliyorlar. Hareket, böylelerini affetmeyecek. Hangi "boy ve soy"dan olurlarsa olsunlar.

SÖMÜRÜ DÜZENİNDE EŞİT YÜK MASALI

İşçilere, yoksul ve küçük köylülere, küçük esnaf, zanaatkar ve memura, tüm emekçilere, çalışanlara, çalışarak yaşayanlara yokluk, yoksulluk, sıkıntı, çile ve omuzlarına biraz daha ağır yük vurulması demek olan enflasyonun emperyalist-kapitalist sistem içinde doğal sonucu devalüasyon Türkiye'nin başına bir kez daha indirildi...

Sanayicilere, ihtalatçılara, ihracatçılara, bankerlere, büyük toprak sahiplerine, büyük tüccarlara bir kat daha servet demek olan enflasyon ve çözümü gibi yutturulmaya çalışılan devalüasyon Türkiye'yi geçtiğimiz hafta bir kez daha sarstı.

Artan hayat pahalılığı ile ezilen emekçi kitleler, bu haftadan itibaren devalüasyonun artan ve çarpan yükünü de omuzlayacaklar.

EŞİT YOK!

Geçtiğimiz haftanın Cuma günü basın toplantısı düzenleyen Başbakan Ecevit, zorlukların nasıl giderileceğini şöyle anlattı:

"— Biz zorlukları hem azaltmak, hem de zorlukların yükünü topluma adanletle dağıtmak üzere aklımıza gelen bütün tedbirleri uyguluyoruz. Şimdiye kadar resmen devalüasyon adıyla, bazen kur ayarlaması adıyla bir kaç kez devalüasyon yapılmıştır. Fakat bu devalüasyonlar hep halkın aleyhine işlemiştir. Çünkü ya önlemleri destekleyici sosyal önlemler alınmamıştır..."

Ecevit, kendi anlatan özellikleriyle alışılan mantığını bu kez devalüasyon konusunda tutuyordu. Zorlukların halkı adaletli bir şekilde dağıtılması, halkın yararına bir devalüasyon yapmanın mümkün yolunun bulunması ilginç şeylerdi!..

HALKÇI ENFLASYON MU?

Başbakan ve CHP Genel Başkanı "halkçı" bir enflasyon olabileceğini de göstererek literatüre yeni şeyler ekliyordu. Şöyle dilordu:

"— Biz 1974'te enflasyonun dar

Fiyat artışlarını devalüasyon mu "durduracak"?

gelirli halkı etkilemesin! öledik, hatta halkın yararına işlemisini sağladık. Bu kez devalüasyon için de aynı şeyi yapacağımızı umuyoruz..."

Ecevit basın toplantısında şaka yapıyordu. Bir soru üzerine sadece "halkçı" bir devalüasyonun nasıl yapılabileceğini anlatıyordu!..

Zaten hergün artan fiyatların daha yüksek perdeden artmasına yol açacak devalüasyonun yıl sonuna doğru Türkiye'ye ne getireceğini de Ecevit şu şekilde görüyordu:

"— Bu yılın sonlarına doğru Türk ekonomisi esenlik yoluna çıkmış olacaktır..."

TASARRUFA ÖZENMEK!..

Ecevit'e göre, fiyat artışlarının önüne geçmek mümkündü. İsrafı önleyecek yasa tasarısı meclise sunulmuştu, fiyat artırmak isteyenlere karşı hükümet tedbirler alacaktı!..

Ecevit'in basın toplantısı yaptığı saatlerde, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığına başvurarak, mamullerine zam yapılması gerektiğini bildiren talepler dosyaları kabartmaya başlamışlardı...

AMA Başbakan devam ediyordu: "— Faizler tasarrufu özendirerek düzeylere yükseltilecektir..."

Bir hafta önce halkın tasarruf duygularına seslenen Maliye Bakanına Ecevit de katılıyordu. Banka faizlerine yüksek faizler uygulanacaktı, israfı bırakıp tasarrufa yönelmek gerek!..

Ecevit, yakında meclise yeni vergi yasa tasarısını sunacağını da müjdeliyordu. Türkiye'de vergi gelirlerinin yüzde 82'sini yüklenen ücretli ve aylıklıların vergi yüklerinin azalacağına ilişkin en ufak bir iz taşımayan bu müjdenin ne olduğunu çözmek ise doğrusu mümkün değildi!..

İMF TAPINAĞI!..

Başbakan Bülent Ecevit'in bir hayli "ilginç" düşünceleri, bir soru üzerine biraz ipin ucunu da kaçıyordu. Bir gazeteci soruyordu:

"— Bazı çevreler hükümetin devalüasyon kararının ekonomik gereksinimlerden ziyade IMF'nin baskıları sonucunda alındığını iddia ediyorlar. Ne dersiniz?"

Ve Ecevit'in yanıtı şöyle oluyordu: "— Evvela şunu belirtmek isterim. Ana Muhalefet Partisi Genel Başkanı sıfatıyla geçen yıl yapmış olduğum ko-

nuşlarında ben IMF konusunda gerçekçi konuşmuşum. IMF beğenilse de, beğenilmesede bugünün dünyasının bir gerçeğidir!..

Uluslararası emperyalist para şebekelerinin kararacağı olarak işlev gören ve geri kalmış ülke ekonomilerinin yaka-paka çarptırılması konusunda dşyatıcı, zorlayıcı karar merkezliğini sürdüren IMF'yi tabulaştırmaya varan bu ifadelerin altındaki teslimiyeti saklayamayan yerli mali sosyal demokrat mantık, işlediği suçtan daha ağır bir suçlu şu mazeret biçimiyle sergiliyordu:

"— Geçen yıl hükümet eksik bir devalüasyon kararı almıştır. Kaldı ki, Türkiye'nin bütün dövizlerinin tüketilmiş olması, transferlerin çok uzun süre bekletilmiş olması nedeniyle paramızın değerinde azalışı sızikli kazanmıştı. Bu durumda ortada bir gerçek durum vardı. Türk parasının değeri belli bir düzeye inmişti ve dövizsizlikten ötürü bir çok iş adamları da Türk parasının düşüğü bu düzeyin daha da altında değerler yapmak zorunluluğunu duyuyorlardı!.."

Başbakan Bülent Ecevit bu şekilde, geçen yıl IMF'nin MC hükümetine dayattığı devalüasyon koşulunu kabul etmekle kalmıyor, MC'yi, IMF isteklerini aksine küçük oranlı devalüasyon yapmaka suçluyordu. Öte yandan devalüasyon kararıyla "Türk iş adamlarının" acil sorunlarına da çözümler getirildiği gerçeği ortaya köküllüyordu.

Peki, halan devalüasyon konusunda hangi istekleri oluşturu acaba? İşin bu tarafı kararlıktı. Sadece, yapılan devalüasyon "halkçı" olacaktı, bu da yeterdi!..

DEMOKRASİNİN DAYANAKLARI

MC'lerin eleştirilmiş biçimleri sosyal demokrat muhalefet tarafından hep böyle yapılmıştı. Politikalara "iş adamları" odağına oturtularak hep bu örnekteki gibi sürdürülmüştü. İşin vahim yanları buydı. Ve bunlar, salt eleştiri için değil, Türkiye'de demokratikleşmenin maddi temelleriyle ilgili olduğu için çok çok önemliydi!..

Ekonomisi, emperyalist-kapitalist sisteme bağlı, politik iktidarı "iş adamları"nın, sermaye sınıflarının avuçlarından öte götülmeyen bir ülkede demokrasi olursa nasıl olurdu? O ülkede faşizmin kaynak ve temelleri nerelerde aranılırdı, aranılırdı da nasıl bulunurdu?..

Demokrasinin gerçek kaynağı, konuyucusu, kollayıcısı ve geliştiricisi işçi sınıfı ve yandaş emekçi kitlelerin ekonomik, demokratik örgütü mücadelesi, toplumsal ve politik hareketi gerçeği ile arayış yapıp, demokrasi ile IMF'yi yan yana getirmek, "iş adamları" ile "esenliği" bulmak nasıl mümkün olacaktı?..

Böylesine ciddi sorulara Türkiye sosyal demokrat pratik ve teorisinde verilecek ciddi yanıtlar değil yok, bu sorunlara kulaacak ciddi yaklaşımlar bile mevcut değildi!..

Gerici basından başlayıp, "ilerici demokrat" geçinen basına, dışın ve kafa sahiplerine kadar IMF konusunda omuşturulan mukaddes ittifak bunun kanıtıdır.

Bu konudaki hazin itiraf da ne demek "ilerici"lere nasip olmuştur: "İster sağcı olalım, ister solcu. IMF"

Vali Tekin, özerklik ve anarşi

CHP Hükümeti tarafından uzun bir bekleyişten sonra İstanbul Valiliğine atanmış İhsan Tekin bir anda TV sayesinde film sanatçısı kadar ün kazandı. Valiliğin ilk günlerinde polislin yaptığı operasyonlara katılarak TV haber filmlerinde "polisle özdeşleşiyorum" dedi. Kendine ün sağlamak için eski Bakan Korkut Özal'ın yöntemlerini kullanma çabası içindeydi. İstanbul halkına "Vali Baba" olma sevdası Tekin'e Özal'ın bile söyleyemediklerini söylietti. İstanbul Üniversitesi'nin açıldığı nedeniyle verdiği demeçte, "Bundan sonra polis, asayişin ihlal edildiği üniversiteye okul idaresinin çağrısını beklemeden girecek. Muhtar idareler tatbikatı bugün öğrenim özgürlüğüne yönelik tehlikeler karşısında zorunlu olarak zedelenmektedir. Fakat öğrenim özgürlüğünü sağlamak özerklikten çok daha önemli bir sorun olarak karşımızdadır." dedi.

Vali Tekin sokaktaki adamların gönlünün nasıl "fethedileceğini" iyi biliyordu. Bilmediği ise özerkliğin diğer yüzü anarşi olan bir madalyon olmadıydı. Tekin "ya öğrenim özgürlüğü ya da özerklik" ikilemi arasında kalmıştı. Gerçek öğrenim özgürlüğünün üniversitelerin özerk ve demokratik bir yapıya kavuşturulduğu takdirde sağlanabileceğini biliyordu.

İstanbul Valisi yukarıdaki demecini verdiği gün dört MHP liyesi makinalı tüfeklerle yakalandılar. CHP valilerinin yazamadan öğrenecekleri çok şey vardı.

ECEVİT, YAKINDA MECLİSE YENİ VERGİ YASA TASARILARI SUNULACAĞINI DA MÖJDE LİYORDU. TÜRKİYE'DE VERGİ GELİRLERİNİN YÖZDE 82'SİNİ YÖKLENEN ÖCRETLİ VE AYKILILARIN VERGİ YÖKLERİNİN AZALACAĞINA İLİŞKİN EN UFUK BİR İZ TAŞIMAYAN BU MÖJDENİN NE OLDUĞUNU ÇİZMEK İSE DOĞRUSU MÖMKÜN DEĞİLDİ.

yi kabul etmek zorundayız...

Ecevit'in DMF konusundaki düşüncelerini rahatlıkla dile getirirken bu maktan bir hayli destek gördüğü belli oluyordu...

BİR BAŞKA SÖMÜRÖ...

Ecevit'in basın toplantısında açıkladığı bir başka konu da, basın toplantısını düzenlediği günün duygusal havasıyla ilgiliydi.

Geçtiğimiz hafta başında bir trafik kazasında ölen AP Aydın milletvekili Mutlu Menderes'in cenaze törenini AP'li siyasi bir gövde gösterisi haline çevirmekte gecikmemişlerdi. Sabahki cenaze törenine katılan Ecevit, gördüğü kalabalığın, hangi amaçlarla iç politik gündeme sokulmağa hazırlanmış olduğunu sezmeye çalışmıştı ki, öğleğin şu açıklamayı yapıyordu: Adnan Menderes'in, Fatih Rüştü Zorlu'nun ve Hasan Polatkan'ın İmralı'daki naaşlarını ailelerine istedikleri gün verilmesine yardımcı olacağız, buna hazırız!

Burjuva siyaset sahnelerine gözyaşı tıccarıyla süzülen bir takım kimselerin tabutlarının başından biri tutarsa ayagından da biri tutuyordu.

Ve benzerleri gibi tüm müesseselerinde ki külfeten, kokuşan Türkiye kapitalizminde "siyaset" yapıyorlardı...

GEÇİKEN DOĞRU KARAR

Bütün bir haftanın iç siyasi gelişmelerine özet oluşturan Ecevit'in basın toplantısında, ifade ettiği tek olumlu nokta ise İsmail Cem'in TRT Genel Müdürlüğüne iadesi ile ilgili Danıştay kararının uygulanmasına ilişkin sözleriydi. Bu konuda uzunca bir süreden beri kararsız, hürkürlü davanan hükümet nihayet doğru olanı uygulamaya koyacağını gösterdi...

SİLAHLAR VE KAYNAKLAR

Öte yandan hafta içinde yapıla bir operasyon sonucu Adana'dan Ankara'ya gelen bir oto içinde otomatik silahlarla yakalanan MHP'li ve Ulkı Ocaklı bazı kişilerin tutuklanması ve bu konuda sürdürülen soruşturma, hayaletlerle uğraşmak yerine somut cinayet odaklarıyla uğraşmanın önemini vurguladı...

Ankara Emniyet Müdürlüğü tarafından resmen yapılan açıklamaya göre, otomobilde yakalanan Ali Halaman ile Fuat İstanbullu MHP Ankara İl gençlik örgütü yönetim kurul üyeleriydi. Ekrem Pazarcı ve Sami Ocak, Şaban Karataş'ın TRT Genel Müdürlüğünü legal ettiği dönemde kurulan sınımsız kişilerdi. Fuat İstanbullu ise Ağah Oktay Güner'in Ticaret Bakanı olduğu dönemde, Ticaret Bakanlığında Genel Müdür yardımcılığına atanmıştı.

DEVLET KASASINDAN BESLENEREK

Olay yalnız başına otomobil başjında silah taşıma olayı değildir. Suçluların TRT'de ve Ticaret Bakanlığında kökleri vardır. Nitekim TRT kameramanlarından eski cinayet şantiklarından Hanefi Savrun silahların getirildiği Adana'dan TRT'ye rapor göndermekte gecikmedi. Otomatik silahlarla yakalanan "devlet memurlarının" hepsi de sağlık raporu alarak Adana'ya gittişlerdi...

Soruşturulmaları ne oranda sağlıklı yürütüleceği ve sonuçlandırılacağı bilinmemektedir. Ancak silahlı MHP'lilerin suçüstü yakalanmaları ve tutuklanmaları kamuoyunca ilgiyle izlendi. Ve elbette bu ve benzer konulardaki soruşturmalarda dikkatle izlenecektir.

Meclis Başkanına, Danıştaya ve benzeri silahlı saldırıların hangi namullardan çıkan kurşunlarla hazırlandığı bellidir. Cinayet şebekeleri silahlarıyla olduğu kadar politikaları ve ideolojileriyle de yakalanıp seçilmelidir. Gereken va-

Hala mı elinizde delil yok?

TURİZM-İŞ'TE SON PERDE

Turizm-İş'ten sosyalistlerin tasfiyesi ile başlayan süreç bugün yeni bir aşamaya geldi. Artık Turizm-İş olayı acı bir şekilde tamamlanmak üzere. Turizm-İş 6 Mart 1978 günü yapacağı kongresi ile ya OLEYİS'e katılma kararı alıp kendisini feshedecek, yada katılmayı reddedip DISK dışına düşme ve giderek eriyip yok olma fermanın kendisi yazacak. Her iki halde de, bir devrimci sendikadan sosyalistlerin tasfiyesinin nele mal olduğunu işkolunun işçileri bir kez daha yaşamış olacak.

Yürüyüş okurları Turizm-İş'te olanları hatırlayacaktır. Yakın zamanda ki olaylarda sonu belli bir gidişin noktalanması oluyor.

Turizm-İş'in Ankara Dedeman Oteli'ndeki grevi 1 Kasım'da bu yana sürüyor. İşçi sınıfının bir silahlı hale grev Dedeman Oteli'nde işçileri tehdit eder duruma geldi. Sözleşme görüşmelerinin sonuçlanmaması üzerine uzlaştırma kuruluna gidilmişti. Kurul kararında henüz altı işgünü geçmeden Dedeman patronu önce 20 işçinin işlerine son verdi. Ertesi gün Oteli kapatıldığı ilan edildi ve 108 işçinin daha işkilerini feshetti. Turizm-İş yöneticileri ancak Oteli'de çalışan işçilerin tümünü kapsayan bu işlemden sonra uyardılar ve grev kararını aldılar. Patron bu "başbozukluğu" affetmedi, grevin kansuz olduğu gerekçesiyle Turizm-İş ve greve katılan işçiler aleyhine dava açtı.

Turizm-İş yöneticileri sosyalistlerin tasfiyesini becermenin, sendikacılık yapmaya yetmeyeceğini bir türlü öğrenemediler. Bir zamanlar 'OLEYİS'i sahnedin söyleyecek güte olan sendikadan, hergün biraz daha küçülmesi ve "DISK-OLEYİS'e" "iltihak etmeye" zorlanı hale gelmesinden gerekli ders çıkaramadılar. Dedeman'daki işçilerin kaderiyle sormusuzca oynayıp, olmadık gaffar yapmaları da onları unandırdı. Sendikacılığın ciddi insanların iş olduğunu anlayamadılar yada anlamak işlerine gelmedi. 22 Şubat 1978 günü yapılan Turizm-İş İçanadolu Bölge Temsilciliği konseyinde, 1,5 yıl öncesinde olduğu gibi, İG

lan bir avuç işyerinin temsilcileri ve bu arada grevci Dedeman işçileri salonu terk etmek istedi. Çoğu konseyi terketti. İçinde bulunduğu bir grup işçi İGD'lilerce zorla orada tutuldu. Eski bölge temsilcisi Ali Altınkaynak azınlığın oylarıyla yeniden seçildi.

Turizm-İş trajedisinin son sahnelerinde olaylar hızla gelişti. Ankara'da devrimci sendikacılık adına ne varsa ayaklar altına alınırken, İstanbul'dan Sendika Denetim Kurulu'nun hesaplarda yolsuzluk bulunduğu haberi duyuluyordu. İşçiler bu duruma tepki gösteriyor ve "sendika yöneticilerini koruyan" İGD'lilerle günboyu süren kavgalar oluyor.

OLEYİS'den istedikleri koltukları alamayacaklarını alan Turizm-İş yöneticileri, OLEYİS'e iltihak kararını almak istemiyorlardı. Kongrede istekleri yönünde karar çıkartılabilmek için tabanda kendilerine karşı tepki doğurabilecek her türlü olayı örtbas etmeye çalıştılar. Dedeman patronunun sendika ve işçiler aleyhine açtığı davanın, muhtemelen 2 Mart 1978 günü duruşmada patronun istediği yönde sonuçlanacağı anlaşmışlardı. Bu durum kongrede çok kötü sonuçlar doğurabilirdi. İşçilere duruşma günü 3 Mart olarak bildirildi. Böylece, duruşmada bulunmayan işçilerin sonucu öğrenmeleri kongre sonrasına kalabilirdi. Yönetimle işbirliği halindeki bazı temsilciler dışında işçiler duruşmaya gelmediler. Sendika avukatının mahkemeye sunduğu uzun bir savunma ile de mahkeme, kongre sonrası bir tarihte bırakıldı. Duruşma sonucunda amaca ulaşmanın sevincini yaşıyorlardı. Sonraki duruşmadan işçiler aleyhine çıkabilecek bir sonuçları ise önemli değildi.

İşte Turizm-İş ve yöneticilerinin dünya görüşleri böylece yollarının sonuna geldi. Ama işkolunun işçileri, sosyalistlerin önderliğinde yollarına devam edecekler. Sınıfına ihanet edenlerin hesabını da tutarak...

Devaliasyon yine işçi ve emekçilere vuruyor

Gençlik hareketi:

DÜNDEN BUGÜNE

Serdar ARISOY

Türkiye'de gençlik hareketinin yeni bir aşamanın eşiğinde olduğu günler içindeyiz. Gençlik hareketinin içinde bulunduğu örgütsüzlük ve dağınıklık ortamında kalıcı ve köklü bir biçimde son vermeyi hedef alan çalışmalar sonuca yaklaşıyor. Bu durumda, örgütsüzlük ve dağınıklık ortamının nedenlerini doğru biçimde çözümlenebilir, çeşitli ilericiler, demokrat kesimlerin bu ortam karşısındaki tutumlarını ele almak önem kazanıyor. Özellikle, gençlik yığınları arasında oldukça sınırlı da olsa belirli bir tabana bulabilen "sapık" akımların konumuna değinmek gerekiyor.

TEMELLERE İNME ZORUNLUĞU

Gençliği sonu karanlık macera yollarına sürüklemek için ortaya atılan akımların kaynağını hiç kuşkusuz en başta

ülkenin toplumsal ve politik koşullarında aramak gerekir. Bununla birlikte, mace- racılığın toplumsal kaynaklarını bilmek ve göstermek yeterli olmaz. Bölgesel akımların gençlik arasında cirat atabilmesini olağan karşılayan, bu durumu bir veri olarak kabul eden yaklaşımlar da asla geçerli değildir. Bugün Türkiye'de bazı çevrelerde, gençlik içindeki örgütsüzlük ve dağınıklığı kabullenme, kaçınılmayacak bir sonuç sayma eğilimi açıkça görülmektedir. Bu eğilimi taşıyanlar ister istemez genç yığınları, özellikle de (nedense otomatik olarak gençlik kavramıyla özdeşleştirilen) öğrenci gençliği küçümseme, hatta onlara karşı düşmanca bir tutum alma sonucunda ulaşabilmektedirler.

Bir yandan gençlik içindeki örgütsüzlük ve dağınıklık ortamının, diğer yandan bu ortamı kabullenme eğiliminin,

OLKEMİZDEKİ GENÇLİK HAREKETİNİN GEÇMİŞTEKİ VE BUGÜNKÜ KONUMUNA İLİŞKİN DEĞERLENDİRMELER, DAHA ÖNCE OLDUĞU GİBİ BUNDAN SONRA DA YÜRÜYÜŞÜN SAYFALARINDA YER ALACAK. BU SAYIMIZDA SERDAR ARISOY, GENÇLİK HAREKETİNİN 1971'DEN ÖNCEKİ GELİŞMESİNİN BAZI SORUNLARI ÜZERİNDE DURUYOR.

burjuvazinin sistemli çabalarının sonucu olduğunu kabul etmeliyiz. Burjuvazi ve gerici güçler, Türkiye'de gençlik hareketinin boy göstermesinden bu yana, gençlik yığınlarını işçi sınıfı hareketinin uzağında tutmak, sosyalizmin bu yığınlar üzerindeki etkisini sınırlamak için elinden geleni esirgememiştir. Bu amaçla, neme-lazımcılıktan koyu şoven milliyetçiliğe, antikomünizme kadar burjuva ideolojisinin bütün biçimlerini genç yığınlara aşlamaya çalışmıştır. Gençlik hareketinin bugünkü olumsuz koşullarında söz konusu çabaların küçümsemeyecek bir etkisi olmuştur.

GENÇLİK HAREKETİNİN DÖNÜ

Ne var ki, gerici güçlerin bu çabalarından her zaman ve her koşulda başarılı olabildiği söylenemez. Bugünden bir on yıl kadar geriye gidildiğinde, örgütsüzlük ve dağınıklığın gençlik yığınlarının kaçınılmaz kaderi olmadığı açıklıkla görülür. 1960'lı yıllar Türkiye'de işçi sınıfının politik örgütlenmesinin yeni bir aşamaya sıçradığı, Türkiye İşçi Partisi hareketinin hızla bilimsel sosyalizm doğrultusunda gelişip güçlendiği, sosyalizmin hayatın her alanında demokratik toplumsal muhalefetin ön safına yerleştiği bir dönem olmuştur. Bu dönem boyunca genç işçi ve emekçiler, bu arada öğrenci gençler politik örgütün safılarında toplanmaya başlamışlardır. Genç yığınlar arasında CHP'nin, şoven milliyetçiliğin, burjuva ideolojisinin diğer şartlandırıcıların etkisi önemli ölçülerde geriletilmiştir.

İşçi sınıfı hareketinin genç yığınlar üzerindeki etkinliğinin hızlı bir biçimde artması, kısa sürede öğrenim kurumlarında da etkisini göstermiştir. Aşağı yukarı tüm yüksek öğrenim kurumlarında öğrenci birlikleri sosyalistlerin yönetimine geçmiştir. Giderek Fikir Kulüpleri yüksek öğrenim gençliğinin mücadelesinde başı çeker hale gelmiştir. Fikir Kulüpleri Federasyonu (FKF) kurulmuş, yurt düzeyinde örgütlenmeye geçilmiş, öğrenci yığınlarını akademik, demokratik hakları için kiran kırana bir mücadele dönemi başlamıştır.

FKF VE MDD

Öğrenci gençliğin mücadelesi böylesi yeni bir aşamaya yükselirken, klmileri, bu mücadelenin dışında kalmayı yeğlemişler; FKF'ye karşı CHP'nin kontrolindeki TMTF, TMGT ve TMTB gibi örgütleri güclendirmeye çalışmışlar; işçi sınıfının gösterdiği yolda ilerleyen gençlik hareketini arkadan vurnayı bile denemişlerdir. Fakat aynı unsurlar, kısa bir süre sonra, kendileri dışında hızla güçlenmesini sürdüren FKF'yi bu kez içerdin yıkma çabasına girmişlerdir.

"MDD'cilik" gibi ideolojik bir kılıf arkasına da gizlenen mücadele kaçkınlarının FKF'nin içine sızarak örgütü yıkabilmeleri, onu işçi sınıfı hareketine dışınan bir çizgide yönlendirebilmeleri, onların becerileriyle açıklanmaz. Böyleleri, örgüt yıkıcılığında, hiç kuşkusuz, likidatörlüğün, makyavelizmin, oportünizmin en bayağı ve en sinsi yöntemlerini başvurmuşlardır. Amaçlarına ancak böyle araçlarla ulaşabilirler. Ne var ki, bu yöntemlerin ancak kendilerine elve-

rişli bir ortamda sonuca varabildiğini de belirtmek gerekir.

Türkiye İşçi Partisi içinde Aybar'ın sağ revizyonist çizgisinin açığa çıkması, örgütlü mücadele bilinci yeterince gelişmemiş, politik deneyimden yoksun gençler arasında ciddi bir savrulmaya yol açmıştır. Bu gençler arasında Aybar'ın kişiliğine karşı gelişen güvensizlik, giderek, kafalarında kasıtlı olarak Aybar'la özdeşleştirilen Parti'ye karşı bir düşmanlığa dönüştürülmek istenmiştir. Parti dışındaki Parti düşmanı çevreler tarafından yönlendirilen bu tepkiler, gençlerin politik örgütün yönlendiriciliğinden uzaklaşmasında birinci rolü oynamıştır.

KENDİLİĞİNDEN GELİMLER

Öte yandan, FKF içindeki genç Partililerin eğitiminin yetersizliği, FKF'nin disiplinli bir örgüt yapısına kavuşturulmaması, örgüt yönetiminin ilkelere uymayan biçimde sürekli değişikliklere uğraması, FKF'yi 1968'lerin yoğun mücadelelerini yönetemez duruma getirmiştir. Aynı yıllarda Batı Avrupa'daki gençlik hareketlerinin Türkiye'ye de bir ölçüde yansması, öğrenci gençlik içinde kendiliğinden gelişen abalidliğinden kurtulmuşlardır. Bu dönemde, sosyalizm yerle ve sosyalizm adına anarşizm, troçkizm, maoizm gibi akımların gençlik içinde yayılma olanağı bulabilmiştir. Gençliğe yönelik yaygınlar bu sapık "ideolojiler"in tekeline bırakılmıştır. Nihayet, gençlik örgütlenmesinin öğrencilerle sınırlı kalması, işçi, emekçi, köylü gençliğin örgütlülüğünden uzak olması, "MDD'cilik" sıfatını takınan hareketin yıkıcı amaçları için elverişli bir ortam yaratmıştır.

12 Mart dönemine, gençlik hareketinin büyük ölçüde Parti yönlendiriciliğinden uzaklaştığı, içinde sosyalizm düşmanı akımların at oynatabildiği koşullarda girilmiştir. İşte bu koşullarda 12 Mart dönemi boyunca, gençlik hareketinden sözde "partiler" ve "ordular" yaratılmış, "şanlı mücadeleler" ilan edilmiştir. Böylece gerçekte sadece gençlik yığınlarının pasifize edilmesine hizmet edilmiştir.

Görüldüğü gibi, gençlik hareketinde ne bugün ne de geçmişte varolan örgütsüzlük ve dağınıklık, gençlik hareketinin değişmez kaderi sayılmaz. Bu durumun nesnel ve öznel nedenleri vardır. Bundan sonraki yazımızda, 12 Mart 1971'den sonra gençlik hareketinin karşılaştığı sorunlar üzerinde durmaya çalışacağız.

Sermayenin

"rapor" cusu: Civaoglu

Güneri Civaoglu Tercüman Gazetesinin Genel Yayın Müdürü ve Başyazandır. Her Pazartesi günü "Tercüman'dan Mektup" başlığı altında okuyucularına "köşeyi dönmeyen" yollarını anlatır. Haftanın geri kalan günlerinde köşenini ad "Rapor"dur. Burada da sermayeye nasıl köşeyi döndüreceğinin yollarını araştırır, hükümlere le yolda öğütler verir.

Civaoglu'nun konumunu belirterek vurgulanması gereken birşey daha var. Civaoglu, ara rejimlerin TV programcısı Metin Tokar'ın yetiştirdi. Tokar kadar "yuvarlak" bir zekaya sahip olmasa bile, O'ndan öğrendiklerini unutmamıştır. "Milli Damat"ın biraz daha "çapsiz" öğrencisi olarak görevini yapmaktadır.

Civaoglu son günlerde tehlikeli bir oyunu tezgahlamak sevdasında. "Çetin mücadelenin başarıyla sonuçlandırılması için bazı gemilerin yakılması gerektiği" kanısını taşıyor. Ecevit hükümeti devaliasyon yaparık; Civaoglu'nun deyişleyle "cesaretli bir kararlar ilk gemiyi yakarak" sermayenin Rapor'cusunu ilk önerisini gerçekleştirdi. Türk lirasının değeri bir günde yüz liradan 68 liraya düşürülerek ilk gemi başarıyla yakıldı. Böylece memur katasayı da bir günde 14'ten 10'a indi.

Civaoglu şimdiki Neron gibi bir elinde "lir"i, diğer elinde de "gözyaşı şişesi"yle, geriye kalan iki geminin yakılmasını bekliyor. İkinci gemi Kıbrıs'ta sınırlarda yeni bir düzenleme yapması. Civaoglu'na göre Kıbrıs'ta sınırlardaki bir düzeltme hükümetin "köşeyi dönmeyi" için yakılması gereken ikinci gemi. Ancak bu o kadar önemli değil. Önemlisini Civaoglu'nun kaleminden okuyalım: "Şimdi sessizce bir başka uygulama devreye girmiş bulunuyor. Kamu sektörü toplu pazarlıklarında düşük ücretle toplu sözleşme yapma politikası." Civaoglu'nun yarğısını düşünmesi için fazlaca beklemeye gerek kalmadı. İşletmeler Bakanı Prof. Kenan Bulutoğlu fakülte iktisat kitaplarında okutulduğu yönde bir uygulamaya gidileceğini Meclis kürsüsünden müjdelendi. Bulutoğlu'na göre verimlilik artışının önünde giden toplu ücret artışları enflasyonun ve kaynak israfının baş nedeniydi. Artık toplu sözleşmelerle sağlanan ücret artışlarının önüne geçilecekti...

Yakılması gereken "son gemi" sıkıyönetim, Civaoglu günlerdir bitmek bilmeyen bir heyecan anarşinin önüne geçilmesini tek yolunun sıkıyönetimden geçtiğini yazıyor. "Ördümüz demokrasiye bağlıdır. Bu hayatı konunda ordunun olanaklarından yararlanmak her hükümetin hakkı ve görevidir" diye özetlenebilecek gerekçelerle hemen sıkıyönetim ilan edilmesini istiyor. Ecevit hükümeti ilk iki gemiyi yakmakta tereddüt göstermeyecek Civaoglu'nun yorumlarına ne kadar değer verdiğini gösterdi. Bekalim hükümet, eski sıkıyönetim komutanı İçişleri Bakanı Özağydılı ile öleneyemedi anarşinin önüne geçmek için Civaoglu'nun sıkıyönetim önerisine de uyacak mı? Gemileri bir bir yakacak mı?

Ancak hatırlatmakta yarar gördüğümüz bir nokta var. Anibal Romalıları kesin bir yenilgiye uğratmak ve askerlerin savaşmaya zorlamak için gemileri yakmakta tereddüt göstermemiştir. Beklediği oldu. Askerler Kartaca'ya geri dönemedi. Ancak gemileri yakarak Kartaca'ya köşeyi döndürme çabalarının sonu hazin oldu. Kartaca'nın gemileri yakarak başlayan hikayesi yangın, gözyaşı ve yıkıntıyla bitti. Civaoglu da, hükümet de bu tarihsel gerçeği akıldan çıkarmamalı...

DEVALÜASYON YAPMAK, MADENLERİ DEVLETLEŞTİRMEK NE DEMEK?

İşin lıyce suyu çıktı. Hani, "Türkiye" de şöyle olaylar oluyor" diye haberini vermek gerekmez, haklarında hiçbir şey yazmamak gerekiyor. Herkes aynı şeyi yazar oldu. Herkes diğeri ile "aynı paralele" dişiyor. İlerci diye bilinen bir iki gazete dışında, bütün gazeteler alınan son ekonomik kararların etkilerinin ne olacağı konusunda, alınan kararların kimin isteklerini karşılamak için alındığı konusunda hemfikir. Yalnız bir iki ilerici gazetemiz, alınan kararların zorunluluğundan, hükümetin başka bir seçeneği olmadıktan ve kararları "gerçekçiliğinden" söz ediyorlar.

Emekçilerin, yazışanların hakları konusunda yazı yazmakla, baber vermekle tanınmış bu bir iki gazete, konuya "çok yapıcı" bir biçimde yaklaşıyorlar. Alınan kararların niteliklerini teslim ediyorlar ama soruyorlar da: "Başka bir çare mi vardı? IMF'nin muslukları açmasını sağlayacak önlemler almazdıydı da yeni bir dünyada yerimiz mi arasydı?" Böyle gerçekçi gazeteler dışındakilerin ise devalüasyonun, vergilerin ve zamların etkilerini sıralamak konusunda bir tür yarış içinde oldukları görülüyor.

DOZENİN AKLANMASI

Başının tümüne yakınının zamların, vergilerin ve devalüasyonun halkın geçim koşullarını zorlaştıracağı belirtiltikten sonra bunun sorumluluğunu yeni hükümete, yeni hükümete de bunu bir önceki hükümete yıkmaya çabas içinde olduğu görülüyor. Bütün bu çevreler, emekçilerin yaşam koşullarını yakın-dan ilgililer... Yaşam koşullarının kötüleşmesini istemiyorlar. Halkın yaşam koşullarını kötüleştiği için birbirlerini suçuyorlar.

İçinde bulunan düzenin çözümsizliğine, karşı karşıya bulunan darboğazdan bu düzen içinde kalarak çıkmak olanağın bulunmadığına, bu ad altında yapılacak olanların tümünün kaçınılmaz olarak işçi ve emekçilerin yaşam koşullarına bir saldırı olacağına değinmek, bu gerçeğin örtbas edilmesini sağlamak bir görev oluyor. Başın büyük bir bölümünün bu gerçeği gizlemek için sürdürdükleri yaygın, bir iki ilerici gazetesinin de çareci olarak belirleyip geçirmeye çalışadıkları olayın aslında çok da açık olmasa gerekir: Sermaye partilerinin, koşullara göre birinin burakıp birinin devraldığı, sermayeye değişik biçimlerde hizmet görevi.

BAŞKA NELER YAPILABİLİR?

Söylenenleri yinelemek gerekiyor. Son alınan kararlar işçilerin, emekçilerin geçim koşullarına karşı geliştirilmiş açık bir saldırıdır. Yalnız, bundan bir adım daha ileri gitmek gerekiyor: Çözümü bugünkü düzen içinde, sermaye partilerinden beklemek de işçi sınıfının mücadelesine karşı geliştirilmiş açık bir saldırıdır. Çözüm, kapitalist sistem dışına çıkılarak, bunu sağlayacak gelişmeleri gerçekleştirerek aranabilir.

Bunu, sermaye partilerinden beklemek gerektiği için bir yanı. Hiç değilse vurdumduymazlığı son kertesine kadar götürmemeleri istenebilir. Örneğin, Maliye Bakanının, devalüasyon haberinin hemen peşinden, yapılanın geniş halk yığınlarının geçim koşullarını etkilemeyeceğini eklemesi bir avutmaca olarak ele alınabilir. Böyle olmamalı. Bakanın sözlerini, "Ben böyle şakaşıkla-

rd bulduktan sonra daha neler neler yapalım..." diye yorumlamak gerekiyor. Daha neler yapılabileceği konusunda diğer bakanların demecileri aydınlatıcı olabilir. Madenler devletleştirilerek...

Madenlerin devletleştirilmesine karşı çıkmak mı gerekiyor? Hayır, kesinlikle böyle bir sonuç çıkarılmamalı. Aksin madenlerin devletleştirilmesini talep etmeli. Bundan da öte, bu konuda edilen sözlerin peşine düşmeli, uygulanmasını sağlamak için mücadeleye vermeli.

KAVRAMLARIN SULANDIRILMASI

Başından vurgulamakta yarar var: Yalnız madenlerin değil, dış ticaretin, bankacılık ve sigortacılığın, toptan ticaretin devletleştirilmesi, toplumun demokratikleştirilmesinde bir adımdır. İlerci bir adımdır. Bir başka nedenle de: İşçi sınıfının yönetimi el koyduğu zaman, tekelin sabotaj girişimlerini etkisizleştirmede ekonominin temel dallarının denetimini elinde bulundurması, tüm saldırılan ileri mevzilerde karşılayabilmelerini sağlar.

Böyle olunca, daha önce sorulan soruya yeniden yanıt aramak gerekiyor. Bir sermaye partisi, madenleri devletleştirmeyi işçi sınıfının mücadelesine katkıda bulunmak için gündeme getirmez. Sermaye partileri devletleştirmelerden söz ediyor bu arka arkasından nedenleri araştırarak, ortaya çıkan sonuçlardan yararlanmak ve bu yöndeki girişimleri mutlaka işçi sınıfı mücadelesi yönünde kullanabilmek gerekir.

Diğer ülkelerde örnekleri görüldü. İktidardaki partinin adına göre, bir dönem devletleştirilenler diğer bir dönem yeniden sermayeye teslim ediliyor. Arada, verimli olmayan, "rantabı" olmayan işletmelerin zararları geçici bir süre tüm toplum tarafından denetleniyor ve yeniden sermaye için kârlı bir konuma geçtiklerinde onlara devrediliyor. Bu, Türkiye'de de vadedi. Boyutlarının genişletilerek yeniden gündeme getirilmesi burjuvazi için rantabı olmayan fakat vazgeçilmesi de mümkün görünmeyen alanların ortaya çıktığını gösteriyor. Bütün bunların devletleştirme kavramıyla yakından uzaktan ilişkisi yok. Tekeldi dev-

let kapitalizmin uygulamasının yerleştirilmesi ve yaygınlaştırılması yönünde girişimler olarak ele alınmaları gerek. Kısaça olay, kavramın sulandırılması olarak özetlenebilir.

BOYOK ÖLÇEĞİN GEREKLİLİĞİ

Türkiye bugün karşı karşıya bulunduğu darboğazdan çıkmak için içinde bulunduğu düzene dokunmadan bir başka yol arıyorsa belirli değişimleri gerçekleştirmek zorunda. Teknolojiye köklü bir biçimde etkilemek zorunda. Stratejik dallarda ileri teknoloji, büyük ölçekten geçiyor. Büyük ölçek, Türkiye'nin ertelemeceği bir sorun olarak ortada duruyor. Sanayinin hammaddesini, ara mallarını karşılayabilmek için sürekli olarak ithalata dayanmanın sonu yok. Belli bir noktada bunun değiştirilmesi gerekiyor. Burjuvazi bu yükün altından kalkmayı, devlet kuruluşlarına izin vererek gerçekleştirmeyi umuyor.

Bu bakımdan, madenlerin devletleştirilmesi önemli oluyor. Türkiye'de en geri teknolojinin kullandığı dalların başında madencilik ve bunun da içinde en başta kömür çıkarımı geliyor. Geri teknolojinin göstergelerinden birini işçi ürettiriyor. Bir diğeri ise kârlılık durumu. Her iki göstergede bakımından da kömür çıkarımı en geri durumda. Kömür çıkarımında, işletmeler daha düşük düzeyde tutmak olanağı yok ama zararın devlet işletmeciliği yolu ile emekçilerin sırtına yüklenmesi başvurulabilecek bir yol. Devletleştirilmesi dışındaki madenlerin adan açıklandıkça gerekli değerlendirilmeler, bunlar için de yapılmalı.

Yapılacak zamlardan şimdiden açıklananların başında kömür geliyor. Kömür madencilğinde büyük ölçeğe geçiş için gerekli fonları yaratılmasının ve gerekli kurumsal düzenlemelerin yapılmasının ertelenemez bir "adliyete" eriştiği anlaşılıyor.

Teknolojinin geliştirilmesi konusu, değişik biçimlerde burjuvazi ve yeni hükümeti ilgilendiriyor ve meşgul ediyor. Geçtiğimiz hafta içinde, 1-2 Mart günlerinde TUBİTAK, "Kalkınma İçin Bilim ve Teknoloji" konulu bir seminer düzenledi. Başbakan Yardımcısı Feyzi-

oğlu bir konuşma yaparak hükümetin görüşlerini, işveren temsilcileri de bildiriler sunarak kendi görüşlerini dile getirdiler.

ÖZNEL NİYETLER YETERLİ Mİ?

Teknolojide arzulanan değişimin gerçekleştirildiği ötek ancak devlet kuruluşlarıyla sağlanabilir. Bugünden demir, çelik, alüminyum ve kimyasal ara mallar görece büyük ölçekli devlet kuruluşlarında, Türkiye'nin kullandığı en ileri teknoloji ile üretiliyor. Belli başlı madenlere duyulan gereksinim, bu dallarda da büyük ölçeğe geçmeyi gündeme getirmiş bulunuyor. Bu bakımdan oyunun alacağı boyutları merakla beklemek gerekiyor.

Türkiye burjuvazisinin gündeminde, içinde bulunduğu darboğazdan yükünü emekçi yığınları yükleyerek çıkmak için bir program da var. Bu programda herkeşe değişik görevler düşüyor. Bu görevi büyük bir gönüllülikle üstlenecekler bulunabilir.

Büyük ölçeğe, ileri teknolojiye ve devletleştirmelere karşı çıkmamak, fakat bunları devalüasyonun, vergilerin ve zamların olumsuz etkilerini, emekçilerin sırtına eklediği yükü hafifletmek için savunmak gerekiyor. İleri sıradan önlemler, ileri sirenlerin böyle bir amaçla düşünmemiş olmaları bu sonucu etkilememeli. Açıkça olumsuz etkilerinden söz edilebilecek olan devalüasyon, vergiler ve zamlara karşı çıkmak, düşünlükte olan devletleştirmelerin tutarlı bir biçimde yürütülmesini sağlamak için mücadeleye birlikte ele alınmalı. Sonuçlarının işçi ve emekçilerin yaşam koşullarını olumlu yönde etkilemesini sağlayıcı olması yönünde mücadele etmeli.

İşçi sınıfının uzun vadeli mücadelesinde devletleştirmeler önemli bir kolaylık sağlayacak. Kısa vadede sonuçlan- nın olumsuz olmasın için, devletleştirmeler ile sağlanacak büyük ölçeğin getireceği ileri teknoloji ve verimlilik artışının burjuvaziye değil, işçi sınıfına yönelmesini sağlamak için mücadele etmek gerekiyor.

DEMO MÜCADELE İDEOLOJİK

Mehmet

Demokrasi için mücadele ile sosyalizm için mücadelenin başarıyla bütünleştirilmesi, bugüne kadar işçi sınıfı hareketinin en önemli stratejik ve taktik sorunları arasında yer almıştır. Bu sorun günümüzde de önemini korumakta, gitgide daha büyük bir önem kazanmaktadır. Sosyalizm mücadelesi ile demokrasi mücadelesi arasındaki ilişkiler sorunu, bugün Türkiye'de de ileri, devrimci hareketin başlıca teorik ve pratik sorunları arasındadır. Yürüyüş'ün geçen sayısında da belirtildiği gibi, demokrasi ve sosyalizm mücadeleleri arasında doğru bir bağın kurulup geliştirilmesi görevi, ülkemizde ulusal ve toplumsal kurtuluş hareketinin önündeki bir "Gordiyom düğümü" durumundadır.

Sosyalizm için mücadele ile demokrasi için mücadeleyi gereği gibi bütünleştirebilmek, hiç kuşkusuz işçi sınıfı hareketinin, onun politik öncüsünün özgül bir görevidir. Çünkü, sosyalizm, kendisiyle birlikte her türlü sınıf uzlaşmazlıklarına ve sınıf ayrımlarına son verecek olan biricik toplumsal sınıfın, işçi sınıfının kurmayı hedef aldığı toplum düzenidir. İşçi sınıfı, sosyalizmi hedef alan mücadeleyi ve sosyalizmin kuruluşunu, en geniş emekçi kitleleri yanına alarak gerçekleştirmeyi öngörür, ama sosyalizm için mücadelelenin ve sosyalist toplum düzeninin sınıfsal içeriği hiçbir zaman değişmez. Bu nedenle, bütün sınıf mücadelelerini nihai sosyalizm hedefine doğru yöneltecek strateji ve taktikleri geliştirip uygulamak, işçi sınıfının ve onun politik hareketinin tarihsel ve özgül görevidir. Ve sosyalizme giden yolda, hem kendisinin demokratik talepleri için verdiği mücadeleyi sosyalist hedefler için mücadeleyi uyumlaştırmak; hem de diğer tüm sınıf ve tabakalarda emperyalizme, tekelere ve gericiğe karşı gelişen genel demokratik hareketin sosyalist perspektifle (sosyalizm hedefiyle) ilişkisini kurabilmek, yine işçi sınıfı hareketinin özgül görevidir. İşçi sınıfı hareketi, bu görevleri çözümlerken, herşeyden önce kendi bağımsız, sınıfsal amaçları doğrultusundaki tarihsel sorumluluğunun gereğini yerine getirir. Başka hiçbir toplumsal sınıf ya da tabakada, hiçbir politik güç ya da hareket, demokrasi mücadelesiyle sosyalizm perspektifini birleştirebilme gücünü ya da potansiyelini bulmak mümkün değildir.

BAŞLICA İDEOLOJİK MÜCADELE ALANLARINDAN BİRİ

Ne var ki, sosyalizm mücadelesi ile demokrasi mücadelesi arasındaki ilişkiler sorunu, yalnızca işçi sınıfının sosyalizmi hedef alan hareketini ilgilendiren bir sorun değildir. Bütünüyle toplumsal gelişmeyi, bu arada tüm antiemperyalist, demokratik mücadelelerin geçeceğini de yakından ilgilendiren bir sorundur.

Genel demokrasi mücadelesiyle sosyalist perspektif arasındaki ilişki, şu ya da bu politik hareketin ya da kişinin subjektif tutum ve tercihlerine göre biçim-

lenmemektedir. Tarihsel ve toplumsal gerçeklerin nesnel zorunluluklarına göre oluşmaktadır. Çağımızda tüm dünyada ve ona bağlı olarak (özel koşullar olmakla birlikte) kapitalist sisteme bağlı bütün ülkelerde meydana gelen koşullar, demokrasi mücadeleleriyle sosyalizm mücadelesini gitgide daha yakın ve karmaşık ilişkiler içinde birbirine bağlamaktadır. Bugün, belki birkaç istisna dışında hiçbir ülkede, genel demokratik hareketin bir tek güncel hedefini bile, sosyalist perspektifle ilişkisini kurmadan doğru olarak tanımlayabilmek artık mümkün değildir. Dolayısıyla işçi sınıfı hareketinin, demokrasi mücadelesiyle sosyalizm perspektifi arasındaki bağı kurabilmesi, yalnız sınıfsal değil, aynı zamanda ulusal ve uluslararası sorumluluğunun da bir gereği haline gelmiştir.

İşçi sınıfı, her iki mücadeleyi gereği gibi birleştirerek, yalnız kendisinin değil, emperyalizme, tekelere ve gericiğe karşı başkaldıran tüm toplumsal güçlerin de çıkarlarını dile getirmektedir. Bu yüzden, demokrasi için mücadele ile sosyalizm için mücadelenin arasındaki ilişkiler sorunu, tüm ileri, demokratik hareketin konumunu ve geleceğini ilgilendiren bir sorun olarak görülmelidir.

Kaldı ki, işçi sınıfının dışında demokratik toplumsal muhalefet (genel demokratik hareket) içinde yer alan diğer toplumsal ve politik akım ya da hareketler de, demokrasi ve sosyalizm mücadelesi arasındaki ilişkiler sorunu karşısında ilgisiz kalmamaktadırlar. Bu sorun, genel demokratik hareket içinde, bilimsel sosyalizm ile burjuva ideolojisinin etkilerini yansıtan eğilimler arasındaki başlıca ideolojik mücadele konularından birini oluşturmaktadır.

TESLİMİYETÇİLİĞE VE MACERACILIĞA KARŞI MÜCADELE GÜNCEL GÖREVDİR

Türkiye'de bugün özellikle bu durum kendisini göstermektedir. Bir yandan burjuvaziden ya da küçük burjuva kitlelerden kaynaklanan politik eğilimler, bu arada sosyal demokrat akımın temsilcileri, demokrasi mücadelesini sosyalist bir perspektiften bütünüyle koparmaya çalışmaktadırlar. Bazı çevreler, açıkça demokrasi mücadelesini sosyal demokrat akımın (ve giderek bugünkü CHP Hükümetinin) tekeline bırakmayı ve tüm demokratik güçlerin "eylemsiz kalmasını" önermektedirler.

Diğer bir grup ise daha utangaç davranarak, görünüşte sosyalizm hedefine sahip çıkmakta, ancak sosyalist hedefler için mücadelenin "şimdilik" belirsiz bir geleceğe ertelenmesini istemektedir. Bu yaklaşım, bütün güçlerin sadece kısa vadeli hedefler için harekete geçirilmesini, kitleleri daha ileri hedefler için hazırlama görevinden vazgeçmesini, öngören bir anlayışın ürünüdür. Düpedüz teslimiyetçiliğe çıkan bu anlayış, "bilimsel sosyalizm" adına hareket ettiği iddiasında olan bazı çevrelere de desteklenmekte, sağ oportünist eğilimlerin ciddi bir kaynağını oluşturmaktadır.

Buna karşılık, işçi sınıfının ve emekçi kitlelerin, öncü partileri, sınıf ve kitle örgütleri aracılığıyla yürüteceği mücadelenin yerine dar "devrimci kadro örgütleri"nin eylemini koyan, sol sekter, maceracı, göçüst gruplar da, demokrasi ve sosyalizm mücadelesi arasındaki ilişkiyi çarpıtmaya çalışmaktadırlar. Bu gruplar, demokrasi ve sosyalizm mücadelesi arasındaki bağları mekanik bir özdeşlik gibi göstermekte; her iki mücadelenin de, birbirleriyle sıkı ilişkileri olmaları birlikte, kendilerine özgü önemli özellikler taşıdığını görmeliktir. Demokrasi için mücadele ile sosyalizm için mücadeleyi, başından sonuna ka-

İŞÇİ SINIFI HAREKETİ İÇİN GENEL DEMOKRASI MÜCADELESİNİN ÖNEMİ, BU MÜCADELENİN KAZANDIRACAKI MEVZİLERDE OLDUĞU KADAR, ONDAN DAHA ÇOK, BU MEVZİLERİN SOSYALİZME YÖNELEN DAHA İLERİ HEDEFLER İÇİN MÜCADELEYE BASAMAK OLABİLMESİNDE, İŞÇİ SINIFINI VE EMEKÇİ KİTLELERİ SOSYALİST HEDEFLER İÇİN MÜCADELE

dar aynı güçlerle, aynı ittifaklarla, aynı hedeflere karşı sürdürülecek bir mücadele olarak görülmektedir.

"Sol" maceracı akımlar, emperyalizmin ve tekelin egemenliği altında demokratik hedeflerin gerçekleştirilemeyeceğini öne sürerek, sınıf düşmanına karşı en geniş güçlere dayanan bir taarruzun geliştirilmesi, sosyalizm için mücadelenin siyasal genelini olgunlaştırılması ve kitlelerin eğitimi için genel demokrasi mücadelesinin taşıdığı özgül önem reddetmektedirler. Bu görüşler, bir yandan nesnel olarak demokrasi mücadelesini zayıflatmakta, demokrasi güçlerinin bölünmesine hizmet etmekte; diğer yandan da yine sosyalizm mücadelesinin belirsiz bir geleceğe ertelenmesinin, pratikte tam bir teslimiyetin gerekçesi olarak kullanılmaktadır.

Bu arada maocu ve bireysel terör yanlısı gruplar, anti-komünist ve antisovyet propagandalarıyla demokratik hareketi sosyalizme düşman bir yola sokarak tasfiye etmeye çalışmaktadırlar. Yine aynı gruplar, keskin "sol" bir lafazanlıkla ve provokatif eylemleriyle, gerici güçlerin saldırılarına hedef göstermekte, demokrasi güçleri arasındaki teslimiyetçi eğilimlere malzeme sağlamaktadırlar.

Bu durumda, demokrasi mücadelesiyle sosyalist perspektif arasındaki ilişkileri sürekli bir ideolojik, teorik ve politik çalışmayla açığa çıkarmak, sağ tes-

KRASI LESİNDE HEDEFLER

AKÖZEK

DELEYE HAZIRLAMASINDA YATMAKTADIR. BU NEDENLE. İŞÇİ SINIFI HAREKETİ AÇISINDAN, DEMOKRATİK HEDEFLER İÇİN MÜCADELE İLE SOSYALİZM İÇİN MÜCADELE, BİRİNCİSİ İKİNCİSİNE BAĞIMLI, BİRBİRİYLE SIKI İLİŞKİ İÇİNDE FAKAT ASLA BİRİ DİĞERİNİN YERİNE KONAMAYACAK OLAN İKİ MÜCADELE BİÇİMİDİR.

limiyetçi ve "sol" maceracı eğilimlere karşı yoğun bir ideolojik mücadeleyi sürdürmek, güncel bir görev olmaktadır.

DEMOKRASİ MÜCADELESİNİN İKİ YÖNÜ

Demokrasi mücadelesi ile sosyalizm mücadelesi arasındaki ilişkilerin sağa ve "sol"a doğru çarpıtılması, demokrasi mücadelesinin iki yönlü karakterinin anlaşılmasına dayanmaktadır.

Demokrasi mücadelesi şu anlamda iki yönlü bir içeriğe sahiptir: Birinci olarak, kapitalist toplum düzeni içindeki demokratik hareketlerin, işçi sınıfı ve emekçi kitleler için çok önemli mevziler kazanılmasını sağlamakla birlikte, tek başına, toplumdaki temel sınıf mevzilenmesini değiştirebilmeleri ve gerçek bir demokrasinin kuruluşu geliştirilmesini sağlayabilmeleri asla mümkün değildir. Bu hedeflere ulaşabilmesi için burjuva demokrasisinin sınırları aşarak sosyalist bir perspektife yönelmesi, işçi sınıfının sosyalizminin zaferini sağlayacak güçleri sürekli olarak oluşturup hazırlaması zorunludur. Demokratik hedeflerin tutarlılığı ve kazanılacak mevzilerin sağlıklılığı da, gitgide daha çok, sosyalist perspektifle ilişkilerinin kurulmasına bağlı hale gelmektedir.

Buna karşılık, ikinci olarak, işçi sınıfının ve emekçi kitlelerin sosyalist hedeflere yaklaştırılması ve hazırlanması, siyasal eğitim kazanması, sosyalizm mücadelesinin siyasal güçlerinin olgunlaştırılıp örgütlenmesi, işçi sınıfının müttetiklerinin nihai hedefler için de kazanılması, ancak işçi sınıfının genel demokrasi mücadelesine aktif olarak katılımıyla mümkün olabilir. İşçi sınıfı, genel demokrasi mücadelesindeki yerini alarak ve emekçi yığınları bu mücadeleye katarak, toplumsal gelişmedeki öncülüğünü kanıtlayacak, sosyalizme giden yolda en geniş ittifakları kurup geliştirecektir. Sosyalizm mücadelesinin siyasal ordusu, demokrasi mücadelesinin siyasal ordusuyla birlikte olgunlaştırılıp geliştirilecektir.

"Sosyalizmi, işçi sınıfı ve emekçi kitleler, hem doğrudan sermaye sınıfına, büyük burjuvaziye karşı verilen mücadelede, hem de olabildiğince en geniş demokratik güçler birliğinin gerçekleştirme çaba ve uğraşında öğrenecek. İşçi sınıfı partisinin önderliğinde öncelikle somut sorun ve talepleri için mücadele ederek, böylece "sosyalizme yaklaşarak" ve o bütünsellik içinde yaparak öğrenecek, örgütlü mücadele vererek, uğraşarak." (Behice Boran, "Sosyalistler ve CHP", Yürüyüş, 28 Şubat 1978).

İşçi sınıfı hareketi için genel demokrasi mücadelesinin önemi, bu mücadelenin kazandıracağı mevzilerde olduğu kadar, ondan daha çok, bu mevzilerin sosyalizme yönelen daha ileri hedefler için mücadeleye basamak olabilmesinde, işçi sınıfını ve emekçi kitleleri sosyalist hedefler için mücadeleye hazırlamasında yatmaktadır. Bu nedenle, işçi sınıfı hareketi açısından, demokratik hedefler için mücadele ile sosyalizm için mücadele, birincisi ikincisine bağımlı, birbiriyle sıkı ilişki içinde, fakat asla biri diğerinin yerine konamayacak olan iki mücadele biçimidir.

SAĞ VE SOL ÇARPITIMLAR NEYE DANIYOR?

Sağ teslimiyetçi akımlar, menşevizmin doğuşundan ve İkinci Enternasyonal'den bu yana, demokrasi mücadelesinin sadece bir yanını alıp abartmaya çalışmışlardır. Bu mücadelenin, gerçekte sosyalizm mücadelesi için bir hazırlanma ve güçleri toplama aracı olan kazanımlarını, kapitalizmin sosyalizme kendiliğinden geçişin basamakları olarak göstermişlerdir. Böylece işçi sınıfının sosyalist hedeflerinin demokratik hedefler içinde eritilmesini, ya da sosyalizm mücadelesinin bilinmeyen bir geleceğe bırakılmasını savunmuşlardır.

"Sol" maceracı akımlar ise, Troçkizmin "sürekli devrim" teorisinin bu göstermesinden bu yana, demokrasi mücadelesinin kapitalist toplum düzeni içindeki sınırlı niteliğini abartarak, nihai hedefe ulaşmak için hazırlık aşamalarının zorunluluğunu reddetmişlerdir. Bunlar, işçi sınıfının en geniş demokratik güçlerle ittifak kurabilme ve demokrasi mücadelesine öncülük edebilme yeteneğini yok saymışlar; işçi sınıfının ergeç müttetiklerinin hanetiyile karşılaşacağını öne sürerek onu tek başına cepheye sürmeye kalkmışlar; keskin "sol" bir lafazanlıkla sınıf mücadelesinin bütün demokratik görevlerine sözde "sosyalist" hedeflerle karşı çıkmışlardır.

Bu çizgi, gerçekte, işçi sınıfına sadece sosyalist görevleriyle uğraşmayı salık veren, demokratik talepler için mücadeleyi olduğu gibi burjuvaziye ya da onun belirli bir kesimine teslim eden, böylece bir yandan maceracılaşa, diğer yandan teslimiyetçiliğe savrulan anlayışın ürünüdür. Menşevizm ile Troçkizm ara-

sındaki yakın akrabalığın ideolojik ve politik temeli burada yatmaktadır.

ÖZNEL VE NESNEL KOŞULLAR ARASINDAKİ İLİŞKİ

Bugün dünyanın pekçok ülkesinde ve bu arada Türkiye'de, sosyalizme geçişin nesnel ön koşullarının hızla olgunlaşması ile, sosyalist devrimin öznel koşullarının gelişmesinin görece yavaşlığı arasındaki uyumsuzluk, her iki uç yöndeki çarpıtmaların için bir zemin yaratılabilmektedir.

Sağ teslimiyetçi akımlar, bu uyumsuzluğu sosyalizme geçiş için sosyalist devrimin zorunluluğunu reddetmek için kullanmaktadırlar. Sosyalizme geçişin gerçekleşebilmesi için, kapitalizmin kendiliğinden sosyalizme dönüşeceği bir "ara aşama"nın beklenmesi gerektiğini öne sürmektedirler. Bu görüş, Türkiye'de biraz değişik bir biçim altında savunulmaktadır. TİP Genel Başkanı'nın, DİSK'in 6. Genel Kurul'unda yaptığı konuşmada belirttiği gibi, "sosyalizm için mücadelenin bir sosyal demokrat aşamadan geçeceği ilk kez Türkiye'de keşfedilmektedir." (Yürüyüş, 27 Aralık 1977).

Sosyalizm mücadelesinin bir "sosyal demokrat aşama"dan geçileceği görüşünü, zımnı olarak da olsa savunuların arasında, yine bilimsel sosyalizm adına hareket ettikleri aradısında olanlar da yer almaktadır. Bunlardan bazı çevreler, 5 Haziran 1977 seçimlerinde "burjuvazinin ilerici kolunun" temsilcisi saydıkları CHP'nin desteklenmesi çağrılarını, "Türkiye'de bugünkü koşullarda devrim sürecinin aşamalı bir gelişmeyle, 'geçiş devirleriyle' ilerlediği, büyük sıçramaların bugün için mümkün olmadığı" gerekçesiyle haklı göstermeye çalışmışlardır. Söz konusu çevrelere göre, bu durumda güncel olarak ulaşılabilecek hedef, ancak "sınırlı da olsa demokratik bir programla çıkan burjuva muhalefetinin hükümet gelmesini sağlamak" olabilir. Bu görüş, aynı zamanda, kapitalist toplum düzeninde yapılan seçimlerin sermayenin egemenliğini sarsmak, sosyalizme yönelmek yönünde herhangi bir sonuç veremeyeceği gibi "sol" gerekçelerle de desteklenmek istenmiştir.

Bu yaklaşım, açıkça, devrimci hareketin görece yavaş adımlarla ilerlediği dönemlerde demokratik hedefler için verilen mücadelesinin, bu arada parlamenter mücadelenin gerçek niteliğinin kavranmamasını yanı sıra, demokratik mücadelenin hedeflerini, sadece kısa vadede sağlanabileceği kazanımlarla sınırlamakta; demokratik mücadelenin (bu arada seçim mücadelesinin) geniş kitleleri eğitmek, onları sosyalizm için mücadeleye hazırlamak, işçi sınıfının emekçi kitleler arasındaki otoritesini güçlendirmek yönündeki birincil işlevini gözmezlikten gelmektedir. "Dünyada hiç bir demokrasi, sınıf mücadelesini ve paranın sınırsız egemenliğini tasfiye edemez. Demokrasiyi önemli ve yararlı kılan bu değildir. Demokrasinin önemi, sınıf mücadelesinin genişlemesi, açık ve bilinçli hale getirmesidir. Ve bu bir faraziye ya da bir dilek değil, bir olgudur." (V.I.Lenin, Toplu Eserler, Cilt 18, s. 335).

Nesnel ve öznel koşulların olgunlaşması arasındaki uyumsuzluk (eşitsizlik), "sol" maceracı akımların gelişmesi üzerinde ise karşıt uçta etkili olmaktadır. Bu akımlar, kendiliğinden devrimci heyecanların hızla yükselmesine karşılık devrimci hareketin görece yavaş adımlarla ilerlemesi karşısında, bazı toplum kesimlerinin devrimci sabırsızlığını, onları maceralara sürüklemek, devrimci süreci yapay yollarla "hızlandırmak" için kullanmaya çalışmaktadırlar. İşçi sınıfı partilerinin, sosyalizminin zaferini sağlayacak siyasal güçleri olgunlaştırmının başlıca araçlarındandır bir olarak gördükleri genel demokratik mücadeleyi bütünüyle reddetmektedirler.

Gerek sağ teslimiyetçi, gerekse "sol" maceracı eğilimler, geçmişte olduğu gibi günümüzde de demokrasi ve sosyalizm mücadelesinin karşısındaki başlıca ideolojik hasımlar arasındadır. Demokrasi mücadelesinin ideolojik alandaki baş düşmanları olan gerillçilerin, faşist demagogların ve antikomünizmin yanı sıra, demokrasi mücadelesinin sağ ve "sol" baltalayıcıları karşı da son derece uyanık olmak zorunludur. Demokrasi mücadelesiyle sosyalizm mücadelesinin, işçi sınıfı hareketinin gereklerine uygun olarak başarıyla birleştirilmesinin, her iki eğilime karşı da ısrarlı bir ideolojik mücadeleye mümkün olacaktır.

Kredi ve Yurtlar Kurumu seçimleri ve düşündürdükleri

Ankara'da Cemal Gürsel alanından Topraklık'a doğru çıkan caddede üzerinde uzunca bir süreden beri komandoların işgali altında bulunan karşılıklı iki bina vardı: Niğde Yurdu ile Kredi ve Yurtlar Kurumu... Bunlardan artık sadece bir tanesi komando işgali altında. Kredi ve Yurtlar kurumundaki faşist işgal, olaylı geçen genel kurul sonunda bir ölçüde kırıldı.

Genel Kurul'un yapılacağı gün sabah Kredi ve Yurtlar Kurumu binasının önünde dizli bakan arabaları, yüksek bürokratlara ait makam arabaları vardı. Arabaların bulunduğu kısımda süketet hakimdi ama, arabaların sahiplerinin içinde bulunduğu kongre salonu için aynı şey söylenemezdi. Kongreyi baltalamak için AP ve MHP milletvekilleri sonunda sıkak tartışarak yaratıyordu. Bunların başını AP milletvekilleri Ömer Barutçu ve "genç kızların pantolonlarına imza atmasıyla tannan Giâtekin Kızılsık ile MHP'li Sadi Somuncuoğlu çekiyorlardı. Daha sonra "Meclis'in kavga-cı milletvekilli" Müftü Bayraktar da takvilye olarak bu ekibe katıldı.

Yasa gereği kongre başkanı olan Gençlik ve Spor Bakanı Yüksel Çakmur bu ekibin fiilî ve sözlü tecavüzlerine rağmen konuşmasını sürdürdü. Yutların anarşi yuvaları olmaksızın kurtarılacağını belirtti.

İçerde tartışmalar sürerken dışarda da sayılar 50'yi bulan Eğitim Enstitüleri Müdürleri kongre delegesi oldukları balde kongreye alınmadıklarını ileri sürüyorlardı. MHP eğilimli oldukları bilinen bu "delegeleler" astında delegelik ni-

telli taşıyorlardı. Yasaya göre bu kurumların Bakanlıktan ayrı bir özel kuruluşları yoktu. Bu nedenle kongrede Eğitim Enstitülerini temsil yetkisi sadece Millî Eğitim Bakanlığına aitti.

Kongre'de yapılan seçimler sonunda yönetim kurulu tümüyle değişti. Üniversiteler temsilen Lütfullah Aksungur ve Cengiz Pınar, Akademi ve Yüksek okul- ları temsilen Reşat Kaynak, Maliye Bakanlığında Mebmet Aydoğdu, Spor Bakanlığında Hallî Akif Güven ve diğer kurumları temsilen Sabahattin Erman yönetim kuruluna ezici bir çoğunlukla seçildiler. Ancak Kredi ve Yurtlar Kurumu'nun komandoların temizlenmesini Yaşar Yıldırım engelledi. Yurtlar Kurumu'na bağlı olan yurtlar büyük bir çoğunlukla faşistlerin elinde olduğundan öğrenci temsilcisi olarak Yaşar Yıldırım otomatikman yönetim kuruluna girdi. Kongre CHP açısından 6-1 galibiyete sonuçlanmıştı.

Son kongre de gösterdi ki Kredi ve Yurtlar Kurumu'nun yapısı demokratikleştirilmediği, yurtlarda kalan öğrencilerin temsilcisi tüm öğrencilerin oylarıyla seçilmediği, Yurtlar kurumunda pek fazla bir şey yapmaya imkan yoktur. Yönetim Kurulu yapısı gereği iktidarda bulunan parti ya da partiler topluluklarına Kuruma tam egemen olma olanağını sağlamaktadır. Yönetim Kurulu'nun Maliye Bakanlığı temsilcisi, Spor Bakanlığı temsilcisi ve diğer kurumlar temsilcisi olarak seçilen üyeleri tamamen iktidar tarafından belirlenmektedir. Bu durum siyasal iktidarı Kurum üzerinde tam bir egemenlik kurmasına yol açmaktadır.

Kurumun kendisinden beklenen amacı tam olarak gerçekleştirilmesi için başta kuruma çalışan işçiler olmak üzere Kurum faaliyetlerinden yararlanan tüm öğrencilerin ve özerk üniversite temsilcilerinin yönetime direkt olarak katılımını

sağlamak gerekmektedir. Yurtların cinsiyet eşbekelerinin karargahı haline getirmesini önlemenin tek yolu Kredi ve Yurtlar Kurumu'nun özerk ve demokratik bir yapıya kavuşturulmasından geçmektedir.

Devlet malı deniz

Birinci İkinci Milliyetçi Cephe hükümetleri döneminde MSP'nin hükümet içinde bulunması bu partiye bazı devlet kurumlarında örgütlenme olanağını vermişti. Vakıflar Genel Müdürlüğü ve Sümerbank'ın geniş kadro olanakları MSP militanları için cömertçe kullanılmıştı. Gel zaman, git zaman devir değişti. Hükümete CHP geldi. Bu arada Sümerbank da CHP'li bakan Kenan Bulutoğlu'na devredildi. Bulutoğlu'nun Sümerbank Genel Müdürlüğü görevden alacağı söylentilerinin yaygınlaşmaya başladığı sıralarda elimiz MSP'nin yan kuruluşu Akıncılar Derneği Ankara Şubesi'ne ait "teberrü makbuzu" geçti. Makbuz olağan başı cömertçe kullanılmıyordu. Ancak biraz karıştırılınca pek de öyle olağan bir makbuz olmadığı anlaşıldı. 1477 sayılı ve 24 Şubat 1978 tarihli makbuzda Sümerbank Genel Müdürlüğü tarafından Akıncılar Derneğine beş yüz lira bağışlandığı belirtiliyordu. Makbuzdaki kayıtlara göre, Akıncılar Derneğine İçel Yurdu bin üç yüz lira, Çorum Yurdu da bin lira bağışta bulunmuştu. Ayrıca Muharrem Gökhan üç bin, Galip Yalal bin yüz, Ömer Dinler bin yüz lira bağış vermişlerdi. Biz bu yardımsever kişilerin kimler olduklarını çok "merak" ediyoruz. Merak ettiğimiz bir şey daha var. İşletmeler Bakanı Kenan Bulutoğlu bu derneğe devletin kasasından beş yüz lira veriler hakkında ne gibi bir işlem yapacak?

Bir temizlik daha

25-26 Şubat tarihlerinde Basın-İş Sendikasının 61. Genel Kurulu yapıldı. Hep söylenir, kongreler örgütlerin yaşamında birer köşe taşı, ileri birer adımdır. Yapılan tartışmalar, alınan kararlar hep buna yöneliktir. Yönelik olmasın beklenir.

İşveren örgütlerinin ya da hayvansenyerler demeklerinin kongrelerinden söz etmedikimiz açık. Ya da sarı sendikalar.

Son birkaç yılın hemen hemen bütün sendika kongreleri yukarıda söylediklerimizin terasini çıkardı. DISK üyesi Burhan Şahin'in 61. Genel Kurulu da böyle oldu. Sendika lidinden iyiyse Burhan Şahin'in sendikası oldu.

Burhan Şahin döne döne başı dönmeyenlerden. Öyle görünüyor. Daha bir çok kez dönebilir. Özgün ve hızlı dönüşlerin adamı olma yolunda kararlılıkla ilerliyor.

Burhan Şahin yakın zamana kadar Kemal Türkler'in yaramaz çocuklarından- dı. Sonra vazgeçti. Yaklaşan tehlikeyi sezmiş olmalıydı. Nitekim DISK 6. Genel Kurulunda olanlar Burhan Şahin'in uzağı görebildiğini doğruladı.

Burhan Şahin şimdi de Abdullah

Baştürk'ün yaramaz çocuğu olma yolunda. 61. Genel Kurul bu yönde atılmış bir adım. Burhan Şahin'in kendisi kadar hızlı dönüşlere alışkın adamlara ihtiyacı var.

Basın-İş Ankara şube başkanı bu yolda bir engel olduğu için 61. Genel Kurulunda neydeyse tek konusu oldu. Burhan Şahin bir zamanlar iyi analettiği Şube Başkanından kurtulmak için, kongre öncesi sabahlara kadar çalıştı. Sayfalar dolusu yazı yazdı. Herkesin eline bir kağıt tutuşturdu. O güne kadar dut yemiş bilmiş gibi duranlar, kongrede bübbü gibi şakdidi. Burhan Şahin' öve öve bitiremediler, Ankara şube başkanını yerden yere vurdular.

Şube Başkanı Kongre kararıyla İbraç edildi. Gereceği "sendikamızın bütünlüğüne zarar vermek".

Evet, bir kongrenin daha en önemli özelliği tasfiyecilik oldu. Kaşarlanmış sendika yöneticileri bir kez daha en kıvrak oyunlarını sergileme fırsatı buldu.

Ama nereye kadar. Pazarca çıkmadık İpliği kalmayana kadar belki. En fazla o kadar. Ona da az kaldı. Basın-İş'in Burhan Şahin'in talim sahası olmadığı anlaşılacak.

AKINCILAR

AKINCILAR

DERNEĞİ ANKARA ŞUBESİ

№ 1477

Mesrutiyet Caddesi No. 28/16

2.4.2.1978

ANKARA

PARA MAKBUZU

TL. Kr.

500

Sayın *Tunçerik Genel Müd.* dan yalnız

Beş yüz Lira Kuruş tahsil edilmiştir.

Etkilin

İ m z a

Ök

İGD İHANETİNİN HESABI SORULACAKTIR

Ankara'da Erkunt Makina Sanayi A.Ş. de iki yıla yakın süren bir mücadele sonunda, Maden-İş yetkiyi aldı. Daha önce yetkili sendika faşist Türk Metal Sendikasıydı. Ekim ayından bu yana toplu sözleşme görüşmeleri sürüyor.

Yetkili Maden-İş'in almasıyla birlikte işyerinde patronun baskıları arttı. İşten çıkarmalar hızlandı. İlk olarak Türkiye İşçi Partisi üyesi işçiler işten atıldı. O zamana kadar atılan TIP'li işçilerle tanışmamış olan bir İGD'li, "Hep TIP'liler atılıyor, bu ne iştir yahu?" diyerek "üzüntü" ve merakını bildiriyordu. İşten atılmalar bundan sonra da devam etti. Kısa bir muddet sonunda 100 yakın işçinin işine son verilmişti. Bunların içinde adı geçen İGD li de bulunuyordu.

SLOGAN VE MARŞ YETER Mİ?

Sendika yöneticileri, işten atılan işçileri tekrar işe aldıracağını söylüyorlardı. Daha sonra ise "bunun imkansızlığını" anlattılar, işçilere teker teker iş bulacaklarına dair söz de verdiler ama bu da olmadı. Bölge temsilcisinin, bir işçiyi kendisini işe almaya için gönderdiği zat aynı işçiyi kendisine iş bulması için Bölge temsilcisine gönderiyordu.

Sendikada, atılan işçiler için belli günlerde toplantılar düzenlendi. Toplantıda, sözleşme görüşmelerinin değerlendirilmesi, atılan işçilerin durumunun ne olacağı gibi konulardan çok birtakım sloganlar ve marşlarla yetiniliyordu.

Sendika lokaline giden, Biri Erkunt'tan diğeri başka bir işyerinden daha önce atılan iki TIP üyesi, oraya çökerekmiş olan İGD'lilerin babasıyla lokalden konuştular. İGD'lilerin tek gerekçesi, bu kişilerin "sendikaya üye gözükmemiş olması" Gerçekte ise iki işçi de sendikadan üyesi idiler ve sendikal çalışmadan dolayı işten atılmışlardı.

HANGİ EYLEM?

Bu olaydan sonra TIP'li işçiler diğer işçilerle birlikte sendikaya gittiler. O gün, Erkunt'tan atılan işçilere 1000'er lira para dağıtılacaktı. Adı, soyadı, adresi yazılı, para miktarı belli olmayan bir listeye 50 civarında işçiyse para verileceği açıklandı. TIP'lilerin adı bu listede yoktu. Bunun üzerine bir TIP'li işçi "Sendikal çalışmadan dolayı işten atılmama ve halen iş bulamayan bütün işçilere para verilmesinin gerektirdiği" ni söyledi. Verilen cevap "Liste dışı kâinattan sendikaya gidip gelmediği, sendikadan koyduğu eylemler katılmadığı, alında birtakım küçük hesapları, partilicilik hesaplarıyla iş güdükleri bu yüzden de böylece adamlara işçilerin alın tertiyale zandıkları paraınan layık olmadığı" yolunda idi. Bu sözleri işyerinde İGD'li baş temsilci, TIP'li işçilerden en fazla 1 ay önce işe girmişti. Ayrıca, TIP'li devamlı sendikaya gidip geliyordu. Bu süre zarfında öyle ortaya konulan "eylem" falan da yoktu. Küçük hesap ve partiliciliğe gelse: Açıkça söylenmek istenen ana söylenemeyen, kişilerin "TIP üyesi olmaları ve işyerinde TIP propagandası yapmaları" idi. Bundan sonra ki konuşmalar çok daha "ılığ"tı "Neymiş bu küçük hesaplar, partilicilik, açıkça söyle de herkes duysun" "Söyleyemem, burası sendikadır.

Burada slyaset olmaz"

"Sen söyleyemezsen ben söyleyeyim. Arkadaşlar, ben TIP üyesiyim. Küçük hesaplar ve partilicilikten kast edilen budur. Hepiniz beni tanıyorsunuz. İşyerinde sendika için çalışıp çalışmadığımı da biliyorsunuz..."

"Sus, sana söz hakkı vermiyorum."

İGD AFİŞLERİ?

Bu tartışma üzerine "eylem" konuldu. Topu topu 40-50 civarında afiş getirildi. Bunların bir kısmı DİSK'in 1 Mayıs afişleri ve çoğunluğu, 19 Ocakta İGD nın düzenlediği bir gecenin duyuru afişleriydi. Bu "eylem" de mantık çok basitti: Vakti geçmiş İGD afişlerinin yapılmasıyla TIP'liğin katılımı sağlanacağı böylece de TIP'liğin sendikadan ortaya koyduğu eylemlerde görev almadığını kanıtlanacağı hesap ediliyordu. TIP'li işçilerin diğer işçilere bu afişlerin İGD afişleri olduğunu ve saat 16.

00 da yapılan bu afişleminin gerçek amacını anlatılmaları üzerine, İGD'li bir işçinin üzerine saldırdılar. Saldırıya uğrayan işçilerin ve diğerlerinin soğukkanlı tavırları olayın büyümesini engelledi.

Daha sonra İGD'li baş temsilci, bu iki işçinin bundan böyle toplantıya alınmayacağını söyledi: "Maden-İş sendikası şimdiye kadar birçok mikroptemizlemiştir. Ereğli'de" temizleme Bursa'da

temizlemiştir. Selim Mahmutoğlu gibi bir "mikrop"un kalıktan tutmuş "tik" diye atvermiş sendikadan."

Maden-İş 2. Bölgede oynanan oyunlar şimdilik bunlar. Bu oyunu oynayanlar ve oyunculardan rahat olmasınlar. Bitirin bu oyunlarını ve İhanetlerin hesabı sorulacaktır.

Mustafa Saral
EREĞLİ

Yürüyüşün 150. sayısında Erdemir olayına değinilmişti. Bu dansıklı grevin yankıları devam ederken yeni binocuları taşıyan Türkiye Maden-İş sendikası üyeleri bu kez de sendika içi sorunlarla karşı karşıya geldiler. Şükrü Özbayrak ve yandaş kadroların görevden alınması sonuna Türkiye Maden-İş Sendikası'nın yeni başkanı örgütlenmesini, gelişip gelişmesini görev bilen Erdemir'i ilericiler, sosyalist işçiler sendikada görev olarak geçici gündüzleri çalışmaktadırlar. Şükrü Özbayrak ise kurdugu sin Dev-Maden-İş sendikasında işçi sınıfına ihanet etmeye devam ediyor.

Böylece karmaşık ortamda yılmadan kararlı bir biçimde sendikal faaliyetleri sürdürülen ilericiler sosyalist işçiler dışı karşı amansız mücadele verirken, bu kez sendika içinde bazı huzursuzluklara başgösterdi. Ereğli Maden-İş örgütlenmesine sendika genel merkezinden yardım (!) olarak gönderilen "ilerleme" siyasetinin savunucuları işçilerin kararlı tutukarı müvâcizelerini "iş yapma" çabalarının dışında bilmeyen çabamaktadırlar. Yürüyüşün 150. sayısında küfürle yarta me girişimi bu sapık çizginin somut girişimidir. Maden-İş genel merkezi adına genel sekreter yardımcısı ve Eskişehir bölge temsilcisi "işçileri toparlama" adına yaptığı, birliği bozucu bu tür işçilerin tepkisiyle karşılandı. Gerçekleri abartma eğilimleri "MESS grev ve zafere" Ereğli'de de sürdürülmek istenmektedir. Ereğli'de Maden-İş'i sağlam bir yapıya oturttu, sınıf ve kitle sendikacılığın uygulaması İsteyen ve bu görüş etrafında birleşen, ilericiler, demokrat, sosyalist işçiler Maden-İş'in sınıf ve kitle sendikacılığı ilkelerini hayata geçirmeye bir için bir araya geldiklerini söyleyen ve bu mücadeleyle başarıya ulaşmak için birleşen kadrolar, "yardım" adı altında ge-

YÜRÜYÜŞ okurlarından

nel merkezden gönderilen Zonguldak çevresindeki İGD'lilere ihtiyaç duymadıklarını, gönderilen ve gelen bu dışardan insanların kendi içlerindeki birliği bozduğunu ve belirli bir siyaseti yaymaya amaçladıklarını, bu siyasete süreli karşı çıkacaklarını belirtmektedirler. Yürüyüş derslerine yönelen yarta ve küfür olayı Ereğli'de ilerleme siyasetinin iflası oldu. Yeni örgütlenmeye Maden-İş genel merkezinin izlediği yanlış politika geçmiştin günümüze varan yanlış politikaların bir devamıdır. Ama Erdemir'in bilinçli kararı mücadeleye işçileri kaçırdı. Taşınma suyla değirmen dönmeyeceğinin de bilincindedir. Maden-İş sendikası, sınıf sendikacılığı hatından sapıtılmasına karşı mücadelede kararlı ve ısrarlıdır. Bu hareketi üstlenen ilericiler, demokrat ve sosyalist işçilerin birliği kararlılıkla sürmektedir. Yangından mal kaçırmamasına kendi "siyasetlerini" öne çıkartma ve hakim iklimi girgirimleri kitle içinde hayat bulmayacaktır.

Canip Hasoğlu
ÇORUM

Bilmen dikkatinizi çekti mi? 19 Şubat Pazar günü renkli gazetelerin birinde başsayfada kocanım bir haber var. İki büyük fotoğraf ile beraber. İstanbul'da 3870 randevuesi 1256 otel kapatıldı, deniz yolu kadirleri sokaklara döktüğü bir deniz. Gazetecilik açısından haber niteliği önlebilecek bir konu. Üzerinde durmamız nedeni konunun işleniş biçimi. "Yürüyüş" sayılarından iyi tanıdığımız şu "meghur" polis gafi Tantan'ın çalışmalarını ile randevu evleri bir kapatılmış, ama aralarda çalışanlarda sokaklara döktülmüşler. Haberini veriliş biçimi sansüryona yönelik. Doğal bir yaklaşımdır. Ama amaçlanan başka şeyler de var. Önce Tantan gibileri sempatik, olumlu ve hatta vazeçilmez olarak lanse edilmek isteniyor. Öte yandan randevu evlerinin "toplumsal işlevi" olduğu da ustaca savunuluyor. Hesaplar yapıyor, şu kadar kadın, şu kadar fedai bunların bakımına yükümlü olduğu şu kadar kişi. Toplam 131 bin kişi. Şimdi bunların "tekme" kapıları kapandı, açıldı terk edildi. Söylenmek istenen bu. İşte bir "işsizlik nedeni" (!). Haberde herşey

var. Seks duygularını tahrik var, 'ahlık' bekliliği var, merhamet ârsarlığı var.

Amaçım tek bir yazının incelenmesi değil. Genel bir soruna değinmek için örnek vermek. Sorun seks konusundan sermaye sınıfına ele almış ideolojik propaganda, koçullama için kullanıldı. Seks, günümüde kitle iletişim araçlarının en çok kullanıldıkları motif. "Nuh-kadetesatçı" gazetelerin pehivan Tribünlük yanbağında ki resimli romanlardan TV'deki diziyse, reklama kadar. Cinsel duygular hem tahrik edilecek hem bask altına alınmak için kullanılıyor. Bunun elbette nesnel temelleri olmak. Toplumumuzda seksin bir sorun olduğu mu haklı. Bu konuda bilimsellikten de yaygın olduğu bir gerçek. Çok satan gazetelerin seks sorunları için "öğüt" sütunları var. Verilen öğütlerin salt tıbbi yönlerle sınırlı kalmadığını, tutucu bir düşünüşün görüldüğünü aşılmasında cinsel sorunların kullanıldığını da görüyoruz.

Cinsel sorunların sağlıklı bir yaşamda rolünü yadsımak olmaz. Bunların çol önemli bir kısmının toplumsal sistemle ilişkisi olduğu açık. O kadar açık ki eğer men sınıflar seks konularında hem "ta buları" yaratıyorlar hem de duydu so mürisine büyük ağırlık veriyorlar. Bir kadar önemli bir konuyu gemen ideolojinin ve onların yaygın organlarının te kelime bırakmak doğru olur mu? Toplumsal yaşamın her kesitinde yürütülmesi gereken ideolojik mücadele de sermaye gücünü önlemek anılar terkedilmeli mi? Üstelik seks konusu bu bakımdan tek örnek değil.

Yürüyüşün demokrasi, bağımsızlık, sosyalizm için mücadelede yaygın alanında da getirdiği yeni anlayışa saygılarına bu tür konulara da yer vermesinde büyük yararlar var. İki nedenle: Önce sosyalistlerin sorun amacının sağlıklı ve mutlu insanı oluşturacak toplumsal düzene ulaşması: olduğuna bilerek, mutlu ve sağlıklı insanı somutlayabilemek için. İkinci olarak sermaye düzeninin tüm ahksızlıklarını sergileyebilemek için.

Yürüyüşün bu konulara uğraşması belki de bazı "devrimci" ayasatlerin çarpıtılmalarıyla olu açabilir. Yayınlarında da satagabilirler. Niçin "mücadele" etikilleri bilirmeyen bu "siyasetçilerin", mücadele edenleri anlamamaya beklemeğe başlayabilirler olur. Onun için bu tür yapılabilecek çarpıtmalara fazla önem vermek gerekmez.

SON SÖZÜ FRANSIZ HALKI SÖYLEYECEK

12 ve 19 Mart tarihlerinde Fransa'da genel seçimler yapılacak. Fransız seçim yasasına göre ilk turda seçilmek için gerekli çoğunluğun (yazılı seçmen sayısının yarıdan bir fazlası) sağlanmadığı seçim bölgelerinde, bir hafta sonra yeniden sandık başına gidilecek ve bu ikinci turda en fazla oyu alan aday seçilmiş olacak.

Komünistlerle sosyalistler arasındaki ittifakın iktidara gelme olasılığının yüksekliği, dünya kamuoyunu Fransız seçimleri ile çok yakından ilgilendiriyor. Fransa'da 1972 yılında Fransız Komünist Partisi, Sosyalist Parti ve Sol Radikaller, bir "Ortak Hükümet Programı" çerçevesinde "sol birliği" oluşturmuşlar ve 1974'te yapılan cumhurbaşkanı seçimlerinde tek aday göstermişlerdi. "Sol Birliği" adayı Sosyalist Parti Genel Başkanı François Mitterrand'ın 1974 seçiminde oyların % 49'unu aldığı hatırlanır, önümüzdeki seçimlere gösterilen ilgisiz nedeni kolayca anlaşılabilir.

İKİNCİ TUR BELİRLİYİCİ OLACAK

1977 başlarında yapılan sondajlar, sol birliğin, oyların % 53'ünü alabileceğini göstermiştir. Ne var ki, iktidar yolunu açılmasıyla birlikte, 1972 Ortak Hükümet Programının güncelleştirilmesi sorunu ortaya çıkınca "sol birlik" sarsılmıştır. Birliği yeniden oluşturmak için yapılan tartışmalar sonuç vermemiş ve "sol birlik" partileri arasındaki programı güncelleştirme görüşmeleri 23 Eylül'de kesilmiş. Son hafta içinde yeni bir anlaşmaya varılmazsa (ki çok şüpheli görülmektedir) sol birliği oluşturan partiler seçimlere ayrı ayrı katılacak ve birinci turun sonuçlarına göre ikinci turda izleyecekleri politikalarını yeniden saptayacaklardır.

Sağ cepheyi oluşturan güçler arasında da görünürde bir bütünlük yoktur. Ancak, sağdaki dağılım ve gelişmeler iktidar olabilecek durumdaki sol güçler karşısında, birinci turda olmasa bile ikinci turda mutlaka ortadan kalkacak ve mevcut düzenin devamını savunan bütün güçler birleşecektir. Birinci turda sağ cepheyi oluşturan partilerin hangisinin adayı en çok olmuştursa, ikinci turda bütün sağ oylar o aday üzerinde toplanacaktır. Oysa solda böyle bir durumun mutlaka gerçekleşeceği söylenemez.

Daha önceki seçimlerde de olduğu gibi, sol cephenin diğer adayları, yine sol cephenin birinci turda en fazla oyu almanın lehine çekilebilir, seçmenlerin ikinci turda ne yapacakları belli değildir. Özellikle, komünist adayın solun tek adayı olarak ikinci tura katıldığı bölgelerde,

sosyalistlerin ve radikallerin tüm oyları komünist adaya gitmemektedir.

SEÇİM ARİTMETİĞİ İÇİN DEĞİL, İLKELER İÇİN

Böyle bir durumda, sol birliğin bulunmasından en fazla komünistlerin zarara uğrayacağı, dolayısıyla da sol birliğin iktidara gelebilme şansının azalacağı söylenebilir ve bu, salt seçim aritmetiği açısından da doğru olabilir. Ancak, Fransız Komünist Partisi'nin 1972'de imzalanmış olan Ortak Hükümet Programı'nın güncelleştirilmesi konusundaki tutumu, elbette seçim hesaplarının ötesinde daha temelli bir nedene dayanmaktadır. Fransız Komünist Partisi'nin yıllardır oluşturmak için mücadele ettiği "sol birlik", salt seçim kazanmak için oluşturulmak istenen göstermelik bir birlik değil, kapitalist toplum düzenini değiştirebilecek bir birlik. Böyle bir birliğin gerçekleştirilmesi, mevcut kapitalist düzenin suya ya da bu biçimde devamına olanak tanımayacak bir hükümet programı üzerinde anlaşmaya bağlıdır.

ANLAŞMAZLIĞIN TEMEL KAYNAĞI

Diğer bir anlatımla, mevcut toplum düzenini daha ileri bir aşamaya götürebilmek için, bu düzeni belirleyen temel kapitalist üretim süreçlerini kırabilecek gerekir. Çünkü bu üretim süreci, sadece mal üretmekle kalmayıp, aynı zamanda toplumsal ilişkileri de üretmektedir. Belli ekonomik süreçlere dokunmadan, mevcut toplumsal düzeni değiştirmekten söz edilemez. Ortak Hükümet Programının temelinde hangi ekonomik yapıların ne şekilde ele alınacağı konusunda anlaşma yatmaktadır. Bu nedenle de sosyalistler ve komünistler arasında sonradan ortaya çıkan anlaşmazlık da kamulaştırılacak şirketlerin sayısı ve belirlenmesi üzerinde doğmuştur.

En genel çizgileriyle, komünistler ile sosyalistler arasındaki temel ayrılık, toplumsal gelişmeyi farklı değerlendirmelerinden kaynaklanmaktadır. Sosyalistler, mevcut düzenin askınlıklarını giderecek bir seri önlemlerle toplumun tedricen sosyalizme geçebileceğini öngörürken, komünistler, toplumu şekillendiren kapitalist üretim süreçlerini kırmadan mevcut toplumsal düzeni değiştirmenin olanaksız olduğunu savunmaktadırlar. Sorun, burjuva ideolojilerinin iddia ettikleri gibi "demokrasi" veya "çoğulculuk" değildir. Ancak hangi kapitalist üretim süreçlerinin kırılmasının toplum düzenini değiştirmek için yeterli olabileceği, mekanik biçimde çözümlenecek bir so-

run değildir. Siyasal ve toplumsal güç dengesi ile yakından ilgilidir.

SON SÖZ HENÖZ SÖYLENİŞİ DEĞİL

Bugün Fransa'da, Sosyalist Parti ile Komünist Partisi arasındaki tartışmanın odak noktasını, kamulaştırılacak şirket sayısının oluşturulması için bakıldığında anlam kazanmaktadır. Ortak Hükümet Programı'nın 1972'de imzalanmasından sonraki ekonomik, toplumsal ve siyasal gelişmeler çerçevesinde, Fransız Komünist Partisi programı güncelleştirme istemiş; sosyalistler de, artan oyların

nın verdiği seçim sarhoşluğu içinde buna yanaşmamışlardır. Fakat henüz son sözler söylenmemiştir.

Bu arada, Sosyalist Parti'yi destekleyen ve CGT'den sonra Fransa'nın ikinci en büyük işçi konfederasyonu olan CFDT'nin son günlerde ileri sürdüğü isteklerin daha çok Komünist Parti'nin isteklerine yaklaşmış olması da dikkat çekicidir. Siyasal tercihinin değişmiş görünmesine rağmen Konfederasyonu bu tutumu, birinci tur için olmasa bile, ikinci turdan önce solda yeni bir anlaşmaya olanak sağlayabilir.

Şu anda seçimler tam anlamıyla ortadadır.

Sovyetler Birliği'nde tüketim mali fiyatları düşürülüyor

Sovyetler Birliği'nde geçtiğimiz hafta içinde belirli tüketim mallarının fiyatları düşürüldü. Fiyatları düşürülen mallar arasında dayanıklı tüketim malları başta geliyor. Sosyalist ülkelerde izlenen fiyat politikası, genel fiyat düzeyinin sabit tutulmasını amaçlar. Bu bakımdan, bazı malların fiyatının düşürülmesi bazı mallarda da fiyatların yükseltilebileceğini gösterir.

Fiyatları artırılan ve düşürülen malların seçiminde ve fiyatlardaki değişiklik oranlarının saptanmasında izlenen yöntem bu bakımdan, ilgili ürünlerin aile tüketiminde görece ağırlıklarını hesaba katmak zorundadır. Örneğin bir malın fiyatı iki katı artırılırsa, bunun ortalaması aile bütçelerine getirdiği ek yükü karşılamak için diğer bir yada daha fazla malın fiyatında yarı yarıya olmayan fiyat düşüklüğü gerçekleştirilir. Güdülen amaç geçiminde endeksinin sabit kalmasıdır. Planlı ekonomilerde bu yolla tüketim kalıplarının etkilenmesi sağlanmıştır.

Geçtiğimiz hafta içinde Sovyetler Birliği'nde gerçekleştirilen değişiklik bu bakımdan yaşam düzeyinin eriştiği boyutların bir göstergesi olarak yorumlanabilir. Fiyatları düşürülen ürünler arasında buzdolabı, televizyon alıcısı, kumaş ve giyim eşyalarının bulunduğu bildiriliyor. Buna karşılık petrol ve otomobil tamiri, fiyatları artırılan mal ve hizmetler arasında bulunuyor.

Petrolde ve otomobil tamiri ücretlerinde izlenen yol özel taşıt araçları ile ulaşımın kısıtlanması, sınırlanması yönünde bir seçim göstergesi oluyor. Petrolün fiyatının iki katı artırılması, aynı oranda olmasa bile benzin fiyatları için de benzer bir değişikliğin yapıldığını düşünülmesine yol açabilir. Fakat planlı ekonomilerde, bir ürünün başlıca girdisinin fiyatının yükseltilmesinin o malın fiyatının yükselmesine neden olması gerekmektedir. Nitekim, fiyatlar da yapılagelen değişikliklere karşın belirli mal ve hizmetlerin fiyatlarının hiçbir zaman değiştirilmemiş olması bunu kanıtlamaktadır. Kent kitle taşımacılığı ücreti ve konut kiralari buna örnek olarak gösterilebilir.

Fiyatlardaki değişikliklere ilişkin belirtilebilecek bir diğer konu, sözü edilen değişikliklerin geçiminde endeksinin sabit tutulmak biçimde düzenlenmesi yaşam koşullarının da buna bağlı olarak sabit kalmaması gerektiğidir. Ücret ve gelirler planlı bir yolla tüketim maliyetleri olarak artmakta olduğu için, geçiminde endeksinin sabit tutulması refah düzeyini sürekli olarak yükseltmektedir. Duyurulan son fiyat değişikliklerinin zorunlu tüketim mallarından dayanıklı tüketim mallarına doğru bir yönlendirilmesi de böyle bir gelişmenin sonucu olmaktadır.

Seçim aritmetiği için değil, ilkeler için...

İran: Emperyalizmin Orta-Doğu jandarması

18-19 Şubat tarihleri arasında Tebriz'de çıkan olaylar İran'ın içinde bulunduğu durumu daha bir güncelleştirdi. Bildiği gibi bu tasvirde çıkan olaylar sonucunda altı kişi ölmüş ve yüzden fazla insan yaralanmıştır. Aslında bu olayın başladığı gösteri İran'daki baskı rejimine karşı düzenlenen gösterilerden yalnızca biri. Halkın ve ülke içindeki ilerici güçlerin değişik görünümlerde sürdürdüğü tepkiler, gerici Şah rejiminin uzun süreden beri olduğu iç ve dış politikadan kaynaklanmaktadır. Bundan ötürü, bu politikanın temel noktalarını incelemek yararlı olacaktır.

EMPERYALİZMİN PİYONU

Binlerce politik tutuklu olan bulunduğu İran'da, emperyalizmin ve güdümlü Şah rejiminin amacı İran'ın genel petrol yataklarının emperyalizmin çıkarları doğrultusunda kullanılmasını ve Orta-Doğu ile birlikte Hıtt Okyanusunun batı yakasının İran tarafından kontrol edilmesini sağlamaktır. Bu ana amaç için; her türlü demokratik tepkileri ezme, rejim için anısal bir temel oluşturacak olan bir burjuvazi yaratmak, Şah'ın gücü ve modern bir ordu sağlamak gerekiyordu.

Bu alanlarda önemli adımlar da atıldı. Herkesin bildiği gibi, birkaç yıldan beri ülke içinde ilerici güçlere karşı uygulanan baskılar büyük bir hızla arttı. İlericiler, demokratlar, komünistler ya tutuklandılar ya da katledildiler. Bu ope-

rasyonlarda bindokuziyellilerin sonlarına doğru CIA'nın teknik yardımları ile kurulan Savak önemli bir işlev gördü.

Diğer önemli bir uygulama da, ekonomik yaşamın demokratikleştirilmesi kısıvı altında, ortaya atılan "Beyaz Devrim" uygulamasıydı. Yukarıda da belirtildiği gibi, bunun amacı bir yandan sömürülen kitlelerin tepkisini kırmak, bir yandan da refahlın rejime borçlu olacak bir tüccar, küçük sanayiçi katmanını yaratmak böylece rejime ilerde gerek sinimiyacağı bir kitle tabanı yaratmaktır.

ASKERİ VE EKONOMİK MÜDAHALE

Ordu uzun süreden beri Orta-Doğu'nun en güçlü ordusu olma konusunu sürdürmektedir. Modern ve güçlü ordusu aracılığıyla Şah, uzun zamandan beri yapıp tuttuğu Orta-Doğu'nun jandarması olma isteğini gerçekleştirilebilecek durumdadır. Daha şimdiden bu amaçla uygun olarak Arap emirliklerinin bir takım toprakları işgal edilmiş ve Umman Kurtuluş Cephesi'ne silahlı müdahalede bulunulmuştur. Şah, Etyopya-Somali çatışmasında Somali'nin yanında yer alma tehdidinde bulunmuştur. Filistin davasına karşı İsrail'i yanında yer almıştır. Ömekleri çoğaltmak yerine, Şah'ın, ülke sınırları dışında ilerici devrimci rejimlere izin vermediği yolundaki iddialarının amacını özünü açıklamak için yeterlidir.

İran diğer bir müdahale aracı olarak

da petro-dolarları kullanmaktadır. Fakir ülkelere yardım görüntüsü altında, İran'ın mali yardımlarından yararlanan Zaire, Sudan, Mısır, Ürdün, Suriye, Fas ve Tunus gibi ülkelere ekonomik baskı uygulanmaktadır.

Diş politikada bu uygulamalar sürenken, içteki uygulamalar sonucunda halkın yaşam düzeyi devamla düşmektedir. "Beyaz Devrim" halka hiçbir şey getirmesine aksine yoksulluğu artırmıştır. Sefalet İran halkının kaderi olmaya devam etmektedir. Yıllık enflasyon resmi kaynaklarca % 20-30 arasında gösterilmesine rağmen aslında bunun çok üzerinde. Konut kiralaları % 70, benzin fiyatı % 30'un üzerine fırlamıştır. Tanrı reformu çok küçük bir kesime yararlıdır. İran'ın Doğu ve Güney bölgeleri gibi bölgeler modern dönüşümden nasibini alamamış durumdadır. Ulusal eğitim sektörü, savunma ve güvenlik sektörlerine oranla çok çabuk kalmıştır. Bütün bunlar bir takım aksaklıklara neden olmaktadır. İran'ın teknolojik düzeyiyle karmaşık donatılar arasındaki uyumsuzluk önemli kayıplarını getirmektedir. Ekonomik ve toplumsal alandaki bu bunalmalara karşı getirilen her çözüm aslında çözümsüzlüğü daha çok körüklemektedir. Giltide köşeye sıkışan ve çürüten

bu rejimin ayakta durmasını sağlamak ancak ilerilerin ve genel olarak halk kitlelerinin baskı altında tutulmasıyla mümkün olmaktadır.

Tüm baskılara, tutuklamalara, katliamlara rağmen demokratik güçler mücadelesini sürdürmektedir. Petrol sanayi başta olmak üzere ülke içindeki genel sanayileşmenin dolaylı işçi sınıfı nicelik olarak büyük bir artış göstermiştir. Bugün İran'da 5.000.000 dolayında ücretli bulunmuştur. Ekonomik mücadele doğrultusunda bile olsa işçiler grevler ve gösteriler düzenlemektedirler. Politik alanda, başını İran işçi sınıfı partisi Tudeh'in çektiği muhalefet güçlenmektedir. Parti son olarak rejimin değiştirilmesi yolunda tüm demokratik güçlerin birleştirilmesi önerisini ortaya atmıştır. Durum Şah açısından vabimdir. Bu, Amerikan Senato Komisyonunun raporunda bile belirtilmektedir. Rapora göre "İran'da bir rejim değişikliği olanığı ciddi sorunlar yaratacaktır ve benzer bir durumu önlemek için gerekli tedbirler alınmalıdır."

Her türlü baskıya ve diş müdahaleye rağmen İran demokratik güçleri emperyalizmin ve güdümlü Şah rejiminin oyundunu boşa çıkararak mücadeleyi sürdürecektir.

Burgiba Tunus halkına saldırıyor

Tunus'ta Ocak ayının sonunda sıkı yönetim ilan edilmesiyle başlayan gelişmeler, dünya demokratik kamuoyunun kaygılanı büyük ölçüde artırmış bulunmaktadır. Son haftaların bilançosu içinde bilinen düznelere, hatta açıklanmayan yüzlerce ölü, binlerce yaralı, çok sayıda tutuklama yer alıyor. Bu arada Tunus Genel İşçi Birliği Genel Sekreteri Habib Haşur'un ve başka pek çok sendika yöneticisinin tutuklandığı bildiriliyor.

Gerici İktidarın emekçilerin haklarına ve emekçi örgütlerine saldırısının son birkaç ay içinde olağanüstü ölçüde yoğunlaşması karşısında, Tunus sendikaları geçtiğimiz 26 Ocak'ta genel greve gidilmiş karar almışlardır. Gerici Habib Burgiba yönetiminin girişimleri, sendikal hareketin parçalanmasına ve yok edilmesine yönelikti. Sendikal hareket, uzun süreden uygulanan "sefalet" politikasına karşı geniş emekçi kitlelerin tepkisini örgütledi olarak dile getiriyordu.

Emekçi halkı ezen bunalım etkilerinin başında, her geçen gün çok daha geniş yığınları, özellikle genç emekçileri kapsama alan işsizlik sorunu geliyordu. Nüfusun yarıdan fazlasının 18 yaşından küçük olduğu bir ülkede, genç yığınları için alan bir işsizlik dalgasının sonuçları bir anda bütün toplumu etkiliyordu. Öte yandan gerici İktidar ücretleri fiilen dondurmuştu. Buna karşılık fiyatların dörtlüce artışı durdurulmuyordu,

Tunus halkı baskılara boyun eğmeyecek

tam tersine daha da hızlandırıyor.

Emekçi halkın bu durum karşısında, emperyalizmle sıkı ilişkiler içinde bulunan büyük burjuva çevrelerinin, Tunus ekonomisine aktılan Amerikan dolarlarıyla daha da peşizlandırılması, ülkede toplumsal çelişkileri alabildiğine keskinleştiriyor.

Geçtiğimiz aylarda ülkede bir hükümet bunalımı patlak verdi. Hükümet bunalımı, emekçi kitlelerin taleplerine karşı izlenecek politika konusunda hükümet düzeyinde ortaya çıkan derin görüş ayrılıklarını yansıtıyordu. Hükümet bunalımı, emekçi halkı karşı daha yoğun ve daha sistemli bir baskı ve terör politi-

Vorster yönetimi

tutuklu siyahları katlediyor

Geçtiğimiz hafta içinde ırkçı Güney Afrika Cumhuriyeti'nde geçen yıl tutuklanmış olan 10 siyahın cezaevinde öldüğü açıklandı.

Vorster yönetiminin "Adalet" Bakanı 10 kişinin ölüm nedenlerini şöyle açıklıyor: 3 tutuklu kendini asmış, 3 tutuklu hastalıklardan kurtulamamış, 1'i "kaza sonucu" cezaevinin onuncu katından düşmüş, diğerleri ise "ecelleriyle" ölmüştü.

Bu, Vorster yönetiminin cezaevlerindeki siyah tutukluların ölümüyle ilgili olarak yaptığı ilk açıklama değildir. Bundan önce de, birçok tutuklu özgürlük savaşçısının "çeşitli nedenlerle" öldüğü açıklanmıştır. Vorster yönetimi, insanlık dışı korkunç işkencelerle katlettiği özgürlük savaşçılarının ölümünü ülke halkından ve dünya kamuoyundan gizleyememekte, ancak birtakım modası geçmiş yalanlarla suçluların sınırlı bir şekilde çalışmaktadır. Oysa BM kurullarına bağlı birçok araştırma heyeti, Güney Afrika Cumhuriyeti'nde tutuklulara işkence yapıldığını, çok sayıda tutukluğun böylece öldürüldüğünü defalarca saptamıştır.

İrkçı Vorster rejiminin insanlık dışı yüzü her geçen gün biraz daha açığa çıkmaktadır. Uluslararası kuruluşların Vorster rejimine ve Afrika'daki diğer ırkçı yönetimlere karşı aldığı kararlar uygulanmalı, tüm dünyadaki ilerici güçler ırkçılığın kesin olarak tasfiyesi mücadelesine katılmalıdır.

kasından yana olan en gerici güçler lehine çözümlendi. Tunus ilerici sendikalarının 26 Ocak'ta başlattığı genel greve karşı, grevin daha ilk saatlerinden itibaren, derhal polis ve ordu kuvvetleri sevk edildi. Hükümet kuvvetleri başkent Tunus sokaklarında göstericilere karşı gelişigüzel ateş açıyor, çok sayıda emekçiyi yaralıyor, öldürüyordu. Hükümete göre ölü sayısı 42 idi. Ancak tanıklar gerçek rakamı bunun kat kat üzerinde olduğunu belirtiyorlardı.

Tunus'taki gelişmeler, emperyalizmin tüm Afrika kıtasında uygulamaya çalıştığı politikadan ayrı olarak ele alınamaz.

Emperyalizm, kıtada ilerici gelişmeleri durdurabilmek, mümkün olduğunca dar bir alana hapsedilebilir amacıyla, hâlâ kendi kontrolü altında gerici rejimleri güçlendirmeye çalışmaktadır. Tunus da bu rejimler arasındadır. Ne var ki böylece işbirlikçi rejimlerin Afrika kıtasının tümünden tecrit olması süreci de hızla ilerletmektedir. Afrika Birliği Örgütü, emperyalizmin ajanlığını yapan yönetimele karşı giltide daha kararlı bir tavırta ortaya çıkmaktadır. Afrika halkları, gerçek dostlarıyla düşmanlarını tanımlıyor. Her türlü baskı ve gericiğin Afrika kıtasından temizlenmesi yakındır.

8 Mart Uluslararası Kadınlar Günü:

SSCB KURTULUŞUN SOSYALİZMDEN GEÇTİĞİNİ KANITLIYOR

8 Mart, Uluslararası Kadınlar Günü. 1975, Uluslararası Kadın Hakları yılı. Kadına özgü günler, yıllar. Uluslararası erkekler günü yok. Uluslararası erkek hakları yılı yok. Demek ki kadın bir sorun; demek ki bir "kadın sorunu" var. Erkek, toplumu tümü ile temsil ediyor da kadın bir sorun oluşturuyor sanki. Eşitsizlik ve baskı kadını çarpıyor önce, ve daha yoğun biçimde. Kadın, bir sorun, toplum içinde, aile içinde. Ekonomik, politik, ideolojik yönleriyle tüm yaşamı ilgilendiren karmaşık bir sorun kadın.

Yalnızca günümüzün, yalnızca ülkemizin bir sorunu değil kadın. "Kadın sorunu" özünde kadın-erkek eşitsizliğine dayanıyor. Kadın erkek eşitsizliği ise toplumların gelişme sürecinde önce teknik, sonra bunun üzerine kurulu toplumsal işbölümünü yansıtıyor. Doğamın verdiği fizyolojik farklılık kadını maddi üretim süreci dışına çekiyor, zayıflık ve doğum kadını anne olarak "yuva"ya hapsediyor. Bu doğal özelliği ile kadın sosyalist toplumlarda "sorun" olmaya devam edecek. Oysa asıl toplumsal eşitsizlikte ve bunu aşma mücadelesinde düşümleniyor kadın sorunu. Toplumsal eşitsizliğin temelinde, toplumsal işbölümü var. Öyleyse toplumsal eşitsizlik, sınıflı toplumun, sömürdü toplumdur. Demek ki kadının eşitliği ve kurtuluşu, son çözümlemeye, sınıfsal; sömürünün yok olmasına bağlı.

KADININ KURTULUŞU SOSYALİZMDE

Kadın, çalışan kadın, erkekten farklı fizyolojik özelliklerine göre kapitalist sömürü karşısında özel olarak korunmaya gerek duyar. Bu gerek yüzümlerini mücahedeleleri ile bugün kadın haklarını ortaya çıkardı. Bu, kadın erkek eşitliğidir, öyle olmalıdır. Toplumsal içerdiği ile somutlaşan bir eşitlik. Kadının da erkekler gibi sistemli biçimde sömürülme hakkı değildir bu eşitliğin anlamı. "Kadınla erkek arasındaki gerçek buksal eşitlik, ancak her ikisinin de sermaye tarafından sömürülmesi sona erince ve özel ve işleri kamusal sanayiye dönüşüncü bir gerçeklik olacaktır."

Bu yaklaşım ikili bir gelişmede somutlaşmıştır. Bir yandan kadın, işçi sınıfının devrimci mücahedelesinin kendisi için taşıdığı özel anlamın bilincine vardıkça bu mücahedele dâba etkin biçimde katıldı, öze yandan da işçi sınıfı hareketi kadın sorununa özel bir önem verdi. "İşçi sınıfı, kadınlar için tam özgürlüğü sağladıkça kendi kurtuluşunu gerçekleştiremeyecektir."

Lenin, kadını gerçekten kurtarmanın, erkekte tam eşitliğini sağlamanın yolunu ekonominin toplumsallaştırılmasında, kadının ortak üretici çalışmaya katılmasında görmektedir. Toplumsal üretimi kadına kadının işçiliğinin ve dünya görüşünün oluşmasını sağlar. Bu alandaki eşitlik mekanik bir eşitlik değildir.

Kadının doğal yapı özellikleri ve analık gibi çok önemli bir toplumsal işlevi özel olarak korunmalıdır. "Sosyalistler eşitlik deyince hep toplumsal eşitliği anlarlar, toplumsal koşullar açısından eşitliği; yoksa hiç bir zaman hiyerarşi maddi ve manevi yetenekleri ve becerileri arasında bir eşitlik aramak söz konusu değildir."

EŞİTLİK SOSYALİZMLE GERÇEKLEŞEBİLİR

Kadın erkek eşitliği kadını üretim sürecinde erkekle eşit bir yer tanımakla sağlanır. Öyleyse önce kadını em işleri denen yapıtıcı, yorucu, yetenek ve becerileri körlüctü etkinliklerden kurtarmak gerek. Kadının zihinsel gelişimine en küçük bir katkısı olmayan bu etkinlikler toplumsallaştırılmalı ki kadın da toplumsal üretim sürecinde erkek gibi yer alabilsin. Bu, yasal düzeyde kadına, toplumsal, ekonomik, politik alanlarda erkekler eşit haklarını tanınmasını gerektirir, ama bu yeterli değil: Kadının toplumun yönetimine her düzeyde katılma koşullarının yaratılması gerekir.

TOPLUMSAL ÜRETİM İÇİNDE KADININ YERİ

	1929		1940		1975	
	Kadın işçi-büro işçisi sayısı (1000)	Toplam içinde pay %	Kadın işçi-büro işçisi sayısı (1000)	%	%	%
Ulusal ekonomi toplamı	3 118	27	13 190	39	51	
Sanayi	1 109	28	4 496	38		
İnşaat	64	7	359	23		
Ulaşım	122	9	702	24		
Ticaret-beslenme	133	19	1 463	44	76	
Eğitim	449	54	1 748	59	73	
Kamu sağlığı	283	65	1 142	76	85	
Kamu yönetimi	225	19	728	34		
Tarım	225	24	728	30		
Bilim-araştırma	225	40	728	42	49	

(Kaynak: La femme d'aujourd'hui, 1975, s. 33)

Bu katılma, bir başka gelişmeyi de birlikte getirecektir: Kadın ve işlerinin tutsağı olmaktan çıkacak, mutfak ve yatak odasından kurtulacaktır.

Sosyalist ülkelerin pratiği, bu konuda öğretici. Çözüm, bugünden yansın bir çarpıda gerçekleşmiş değil kuşkusuz. Ama kadının toplum yaşamına her düzeyde etkin ve yoğun biçimde katılması kadın erkek eşitliğinin gerçekleşmesinin somut temellerini attı.

Kadın sorunu, Ekim Devriminin gündeminde başta gelen maddelerden biri oldu. 1917'de Rusya'da kadın nüfusunun % 83'ü okuma yazma bilmiyordu. Her 100 çocuktan 43'ü 5 yaşına gelme-

den öliyordu. Kadınlar için yaş ortalaması 33 yılı (günümüzde 74). Hele Orta Asya'da kadın alınıp satılan bir metadan başka hiç birşey değildi. Dönemin bu açıdan özellikleri kuşkusuz salt bunlar değil. Ama bunlar bugünü değerlendirmedi her ölçüde, birer göstere. Sosyalist İktidarı ilk yılı içinde gerçekleştirenler, en lieri burjuva demokrasilerinin onlarca yuda yapıldıklarından çok daha önemli kazanımları: Ekonomik, kamusal, kültürel, toplumsal ve politik alanlarda kadın erkekle eşit haklara sahiptir artık. İş, ücret, dinlenme, toplumsal güvencilikte erkekle eşitlik, anne ve çocuk için devlete korunması, her çeşit toplumsal yardımlar, yaygın kreş sistemi vb kadının toplumsal yaşama ve üretim sürecine etkin ve yoğun biçimde katılmasına sağladı.

kadın toplumsal yaşamın tüm alanlarında yetiştiriyor.

Orta ve yüksek öğretimden geçmiş kadınların toplam kadın nüfusa oranı, % 65. Mühendislerin % 30'u, (ABD'de % 1'i), sanatçıların % 44'ü kadın.

YÜKSEK SOVYETTE KADIN ÜYE SAYISI

Yıllar	Kadın Temsilci sayısı (1000)	Kadın Temsilci oranı (%)
1952	348	25,8
1958	366	27
1962	390	27
1966	425	28
1970	463	31
1974	475	31,3

Federe Cumhuriyetlerin Yüksek Sovyetlerdeki kadın üye oranı da artıyor: 1969'da % 32, 1975'te % 35,4. Halk yarıncalarının % 34,6'sı, SSCB Sendikalar Merkez Konseyi üyelerinin % 34,5'i kadındır. SBKP'de 4 milyona yakın kadını üye çalışıyor.

POLİTİK YAŞAMDA KADIN

Ekim Devrimi 60 yılını geride bıraktı. 60 yılla birlikte Sovyet kadını sosyalist demokraside sahip çıktı. Yerel ve merkez İktidar yönetimine ağırlığını koydu.

YEREL İKTİDAR ORGANLARINDA KADIN TEMSİLCİ SAYISININ GELİŞİMİ

Yıllar	Kadın Temsilci sayısı (1000)	Kadın Temsilci oranı (%)
1939	422,3	33,1
1947-48	482	
1950	518	
1961	741,3	41
1967	875,3	43
1971	992,6	45,8
1973	1039	47,4
1975	1063,6	48,1

RAKAMLARIN DİLİ

Sosyalizmin kuruluşu, kadının kurtuluşu süreciyle gerçekleşiyor. Kadının toplumsal üretime etkin biçimde katılmasını sağlayarak izlemek gerek. 1929 - 40 yılları bu bakımdan önemli adimlere tank oluyor:

EĞİTİMDE KADIN

Kadının kurtuluşu, kadın-erkek eşitliğinin gerçekleşmesi demektir. Bu eşitliğin bir gerçekleşmesi alanı da eğitim. Planlı bir istihdam politikasının istemlerini karşılayan Sovyet eğitim sistemi,

SAGLIKLI AİLE İLİŞKİLERİ

Kadının ekonomik bağımsızlığını kazanması aile içinde yeni ve sağlıklı ilişkilerin doğmasına yol açtı. Evlilik, kadının

Sınıflı toplumlarda iki amaçlı

ve birbirine karşıt

sanat üretimi olacaktır..

* Sanata genel olarak yaklaşımınız nedir?

* Sanat genelde bir eylem anlatımıdır. Bunun içindir ki sanatın var olup olmadığı, var oluşundaki kaynaklar, etkileri ak ak tartışma konusu olmuştur. Bu tartışmalar özde ve genelde sanatı, sanatçıyı, sanat ürününü belli ve doğru bir alana oturtmak için yapılmıştır.

Sanat eylemi, insanın var olmasıyla başlar, insanın var olmasına bağlı olarak gelişir. Kanımca sanatın dayandırılması temel kaynağı, ihtiyaçtır. Sanatın özünde ihtiyaç yatoras bunun giderilmesi için bir temel maddeye, bu temel maddeyi biçimlendirerek üretim araçlarına ve emeğe ihtiyaç vardır. Bu temel üç gerçek tarihi perspektif içinde toplumların yapısına bağlı olarak değişim ve gelişim göstermiştir. Üretim ve buna bağlı olarak gelen amaçlaşma kavramı her dönemde sanatın işlevini de gündeme getirmiştir. Kanımca insanın diğer canlılardan, atalarından ve hatta birbirlerinden ayrılan önemli özellik emeklerini, bilgileri ve bilinçleri doğrultusunda daha iyi bir üretim yönünde kullanmalarıdır.

Bunun içindir ki sanatçı her dönemde ve günümüzde yaşam, üretimi ve düşüncesi ile bir bütün olmuştur. Sanat bir üretimdir her üretim gibi bir amaç adına gelir. Amaç ve hedefiz sanat üretimi yoktur. Sınıflı toplumlarda ve günümüzde elbette iki amaçlı ve birbirine karşıt sanat üretimi olacaktır. Çünkü yapılaşan ve üretilebilir kimin tarafından, neyin kimin adına yapıldığı ve ürettiği de devamlı olarak gündemdedir. Genel bu ilke ile birlikte sanatçı yaşadığı toplumda ve çağda yaşamı ve var etmişliğiyle taraftar olmuştur. Bunun içindir ki sanatçı adına tarafız olma diye bir konum yoktur. Buna göre tarafız olduğuna söyleyen, kafa kolunları karşı tarafı seçer. Yaşanan ve yaratılan her ürün tarafız ve taraf olduğumuz görüşü taşır ve karşı olduğu görüşü eleştirir. Kafa bulandıran bazı sanatçıların dediği gibi sanat biriktirmek değilse sanatta amaç ve hedef yoktur, onlara sanatın buca hedefiyle neyin peşindedir sorusu sorulmalıdır.

* Sanatçının amaç ve sorumlulukları konusunda neler söyleyebilirsiniz?

* Birbirine karşıt iki dünya görüşünün kaçınılmaz olarak kabul ettiği gibi sanatın bir amacı ve hedefi vardır. Taşdığı amaçla varmak istediği hedef için yetkindir. Ana sanattaki amaç hedefteki sonucu belirleyici değil etkileyicidir.

Pablo Neruda adına düzenlenen uluslararası yarışmada "Güzel Sanatlar" dalında "Tartışma" adlı heykeliyle birinci seçilen Mükremin Mungun'a yaptığımız görüşmeyi aşağıda veriyoruz.

Onun için sanat emekçileri özenli bir araçtır, sabırlı bir üretici, iyi bir okuyucudur. Bunların sonunda sanatçı taşıdığı dünya görüşü adına en iyi üretimi, en doğru üretimi ve en vazgeçilmez üretimi sağlamakla görevlidir. Bu görev genelde toplumun daha ilerleye ve doğruya özde de sanatın ve kültürün ilerleye ve doğruya ulaştırılması doğrultusunda verilen kavramın bir parçasıdır.

Sanatçı yaşadığı çağ ve topluma karşı sorumludur. Çünkü sanatçı üretimini, her an gelişen ve serpilen toplumla birlikte gelişip gelişmediğini gözlemek durumundadır. Bu görev bir ölekte yapılabilecek üretimin var olma ve olmama sorununu içerir. Bunu yapamayan söyleyemeyen sanatçılar toplumun çöken ve katılan yaşantıya birlikte ses veremeyeceği bağlarlar. Üretiminin hızını yitirmeye bile öünde bir tekrardan öteye gidemez. Bizlerin, gelişen ve serpilen toplumla birlikte ürün veren sanatçıların yıkıcı yapıcı yanları vardır. Yıkıcıdır toplumun çöken ve katılan sanatını, yapıcıdır. Yapıcıdır, toplumun gelişmesi gerekli olan yanlarını ele alırlar, işler bu yanları daha ileriye götürmesi için çaba harcar ve öneri getirirler. Bu konum sanatçının genel sorumluluklarından soyulanamaz. Onun içindir ki sanat bu yanıyla ilerlidir. Onun içindir ki fazlasını ele avucuna getirmez üretimi ve sanatçı yoktur ve olmayacaktır.

* Peki, ya eleştirir...

* Sanatçıyı ve ürününü gerçek biçimde eleştirecek olan yaşadığı toplumdur. Sanatçı bu eleştiriyi toplumun en geniş kesimlerinden alma çabasını göstermelidir. Bunun içindir ki ülkemizde kusa ve kısar ön yargılı jüri eleştiriyi değildir. Bu jüri eleştiricilerin saptamaya çalıştığı kuramlara bağlı kalmak tutuculuktur. Toplumun var ettiği kuramlara bağlı kalan sanatçılar seslerini uzun yıllar dinletememişlerdir. Geçmişte MC eliyke başnez ve tutucu dar kafalılar ortaya konan "milli sanat" sloganı öyle bir tutuculuğun ve gericiğin ürünüdür. Elbetteki bu sloganlarla yola çıkan jüri ben ve benim gibi düşünün sanatçı arkadaşlarımızı belli sargilerden eleyeceklerdir. Bu tavırlarıyla biz toplumdun soyutladıkları sanatçılardır. Özünde bizler için önemli olan bizi var

eden ve dünya görüşümüzden kaynaklanan toplumla sağlıklı bağlanmızdır. Bu bağları toplum kurmuştur. Koparacak olan toplumdur.

Ülkemizde ve özellikle günümüzde ilerici ve sosyalist sanatçıların ürünü "Milli Sanat" süzgeçlerinden donatılarak geçirmek istenmektedir. MC eliyke mayasa çalınmak istenen "Milli Sanat" kavramı maya tutmayacağı gibi tarihi gelişimi içinde de hiç bir zaman bu türden anlayışlar maya tutmamıştır. Bunun üretim sürecinin temel nedeni insanların üretim ilişkilerine girdikleri ilk günden bu güne kadar, belirli özellikler göstererek gelişen sınıflı toplumlar içinde yaşamaları, hakim olanlarla ezilenlerin çatışması ve savaşım içinde olmalarıdır. Gerçekte yatar. Gerçekin bu yanını hiçbir sanatçı, sanat tarihçisi ve yetkin kişi inkar edemez. Türkiye'de de bizler yaşadığımız toplumun ayrılmaz bir parçası olan bizler, var olduğumuz anıtan ve görüşünden bağımız değiliz. Elbetteki taraf olduğumuz dünya görüşünü ürünlerimizle yansıtmamız ve daha önemlisi onu daha ileriye götürmeçiz. Onu götürürken de çizdiğimiz içindeki yerimizi tutarlı ve sağlıklı gelişip gelişmediğini kendimize soracağız. Kanımca sanatçı yaşadığı toplumun sosyo-ekonomik durumunu gözünde bulundurarak, öz eleştirisini yüksek sesle savunduğu anıyla birlikte yapılmalıdır. Bir ölekte de yapılıp her üretim öz eleştirir taşır.

Uluslararası kültürel ilişkiler değişik koşullarda yaşayan ve üreten halkların kardeşliği için atılmış önemli adımlardan birisidir. Pablo Neruda yarışması da bunlardan biridir. Bu alanda ve bu öle bu tür yarışmalara değişik ülkelerde yaşayan ilerici sosyalist sanatçılar katılırlar. Bukardeşlik inkeğiştirilmesi için ülkelerin sorunları kadar bu sorun içinde gerekli uğraş vermeleri gerekirlerdir.

Sanatçının yaşadığı çağ ve toplum, sanatçıyı ve ürünlerini öz ve biçim açısından belirler. Bu belirleşi içinde de MC eliyke ve kitlelere akar. Aynı dil birliği içinde olan sanat üreticilerinin örgütlenerek aynı çizginin kalınlaşması ve daha ileriye götürülmesini sağlayacak atılımlar içinde olmaları şarttır. Aynı noktalardan çıkan fakat aynı hedef adına ürün verenler aynı yol üzerinde buluşmaları, ortak örgütlenme sorunlarıyla çabuklaşabilir. Kanımca toplumların sanat al-

nında toparlanmalarındaki gecikme ve eksiklikte bu netlik, aynı dili kullanan sanatçılar tarafından çözümlenmelidir.

Sanat ürününü biçimi ve taşıdığı öle ile en açık ve basit bir dille sahip olmalıdır. Bu durum ürünün gerçekleştirilmesinde ayrıntıdan kaçmayı, yalan bir anlatımı gerektirir. Üründe ki bu yalınlık geniş kitlelerle kucağına getirir. Bizler üretimimizle ve üretimimizdeki dile kitlelerle bağ kurmalıyız, ilk anda kitleler alışkanlıkları ve ön yargılarıyla yapıya yaklaşırlar. Bu tutumları köri köri ne bağlamayı ve bir ölekte de şartlanmadan geldiği için bu yanlarını kendiliğinden kırılması bekleyemez, istemeyiz. Günümüzde sanatçının, sanatının daha doğrusu, bir dünya görüşüne bağlı olarak daha ileriye götürmenin görevini aynı bağında alışkanlıklarıyla koşullandırılmış toplumun bu yanını da saba-rla ve özneliyle öğretmelidir.

Çalışmalarında bu kitlelere bağlı olarak ürün veremeye çaba harcadın.

* Sizin bu alanda çalışacak kişilerin önerileriniz nelerdir?

* Bizler adına en önemli ve temel sorun örgütlenme sorunudur. Bir sanatçı istediği ölekte biçim ve öde yeterli üretim verebilir, aynı kavrayı verenlerle birlikte üretimini pekiştiremiyorlar varlığı, üretimiyle çöktür. Onun için aynı dünya görüşü içinde üretim veren ve verecek olan sanatçıların birbeyi sapsamaları ve dayanışmalarına kaçmadan örgütlenmelerinin sağlanması şarttır. İkinci önemli adım, örgütlenmiş unsurları, kitleyle bağ kurmaktır. Bu nasıl olacaktır? Bence açık hava sergileriyle, örgütlenmiş demokratik kitle örgütlerinin bünyesinde, sendikalar içinde ve kanalıyla sağlanabilir.

Bu alanda yerel yönetim görevlilerine, demokratik kitle örgütleri ve sendika yöneticilerine büyük görevler düşmektedir. Elbetteki bu alanda atılacak önemli ilk adım ve öneriler bizden gelecektir.

Örgütlenmiş ve kitlelere ulaşabilecek bir sanat ürününün biçimi de konstrüksiyonu, fonksiyonu, estetiği ile ilgili ve üretimi bakımından belli ve tutarlı bir ekonomik katkıya taşınması şarttır. Öz bakımından içi sınıflı bilimle, öüne dayalı ve kaynaklı olmalıdır. Sözü geçen öle ve biçim taşıyıcılığı sağlandığında tutarlı bir ürün ortaya konabilir. Bu anlayıştaki bir üretilen tutucu ve bağnaz görüşler tarafından hiç bir zaman dışlanmaz, kulak ardı edilemez çünkü kitleye ulaşmıştır, kitleyle bağ kurmuştur.

erkeğin her türlü maddi çıkar hesaplarının uzak sevgi, dostluk ve karşılıklı saygıya dayanan bir ilişki olarak ortaya çıkmasıdır. Birbirlerine karşı ve çocuklar üzerindeki kan kocanın hakları eşit. Evlilik artık kadın için maddi güvence sağlayan bir "koca bulma" sorunu değil. Ailenin işlevi, yeni toplumun yeni insanını yetiştirmede görev almak. Burada kadın üçlü bir işlevle karşımıza çıkıyor: - Emekçi olarak her türlü maddi ve manevi değerlerin üretimine erkekle eşit katkıda bulunuyor; - Yurttaş olarak kamu işlerinde ve sınısal yaşamda görev alıyor; - Anne olarak yeni kuşağı doğuruyor ve yetiştiriyor.

Sosyalist İktidar, kadına, bu görevlerini yerine getirmeye her türlü olanağı sağlıyor, onun ev içlerini elden geldiğince azaltıyor. Çalışma alanları, iş koşulları

	SOVYET EĞİTİMİ İÇİNDE KIZ ÖĞRENCİ ORANI			
	Yüksek Öğretim		Mesleki-Teknik Öğr.	
	1960/61	1973/74	1960/61	1973/74
Toplam kız öğrenci oranı %	43	50	47	53
- Sanayi, inşaat, ulaşım haberleşme okulları	20	39	33	40
- Tarım okulları	37	32	38	36
- Ekonomi-hukuk	49	61	75	85
- Sağlık, beden eğitimi, spor	56	56	84	88
- Eğitim, sanat, sinema okulları	63	68	76	81

n konusunda özel koruma önlemleri ön-
görüyor, uyguluyor. Sağlık ve toplumsal
güvence sistemi, 10 yıllık zorunlu eği-

tiline bütünlümlü bir kreş sistemi, 55
yaşında emeklilik hakkı, aylık gelirin
% 5'ini aşmayan konut kirası, bu uygu-

lamanın somut görüntüleri..

KURTULUŞ SOSYALİZM

Ekonomik kalkınma sorununu, okuryazarlık sorununu, ulusal sorunu olduğu gibi kadın sorununu da sosyalist bir iktidar çözebilir. 60 yılda SSCB'de yapılan buun en açık kanıtı. Öteki sosyalist ülkelerde de kadın sorunu çözümlü durumdur. Kapitalist ülkelerin içi sınıfı hareketleri ve ulusal kurtuluş hareketleri kadın sorununa bilimsel ve gerçekçi açıdan yaklaşıyorlar. YÜRÜYÜŞ bundan böyle SSCB'nin ve öteki sosyalist ülkelerin kadın sorununa sağladıkları başarıları üzerinde ayrıntılı biçimde duracaktır. Kapitalist ülkelerdeki sapsamalar, yanlış eğilimler ve genel olarak kadın hareketiyle bağımsızlık, demokrasi, sosyalizm hareketi arasındaki ilişkiler üzerine eğilecek.

"ANARŞİ" NEDEN SON BULMUYOR?

Naim YALIN

Burjuva gazetelerinin bol bol kullandığı sözcüklerle "görünmeyenler" tren-yolu, otobüs durağı, kahvehane, ev demeden bomba ve kurşun yağdırmaya devan ediyorlar. Neden? Nedir istenen kadınlardan, erkeklerden, gençlerden ve hatta çocuklardan? Neden burjuva gazeteleri bu bombaları atan ellere "görünmezlik" sıfatını yakıştırıyorlar.

Üstimize bombalar atılarak bizden istenen, omuzlarımızı yüklenen ve yükleneyecek olan her türlü yükü sesimizi karnardan kabul etmemizdir. Bunun için sermaye sınıfının gazeteleri "anarşi son bulmuyor", "dehşet saçan anarşiist yakalanamadı" türünden başlıklarla dolu. Yazıları, resimleri balk arasında panik yaratmaya çalışıyorlar.

PİLAVI YEDİRMEK İÇİN

Peki balkın, biz emeğiyle yaşayanların sırtına yüklenmek istenen yük nedir? Neden sermaye sınıfı "kemerleri sıkılmaz" gereğini, temcit pilavı gibi her gün yeniden pişirip önümüze getiriyor? Önümüze getirmekle kalınuyor, pilavı yememiz için üzerimize bombalar, kurşunlar yağdırıyor, akrabamızı, arkadaşımızı, oğlumuzu öldürüyor.

Türkiye'de fabrikaların, üretim araçlarının mülkiyetini ellerinde bulunduranlar var. Milyonluk ticaret çarklarını döndürenler var, Büyük toprak sahipleri, toprak almış satmış bile milyon olanlar, ülkenizin ithalatını ihracatını (başka ülkelerden satın aldığımızı, başka ülkelere sattığımızı) ellerinde bulunduranlar, madenlerimizi işletenler var. Yani ülkenizin ekonomisini kendi çıkarlarına göre yöneten sermaye sahibi bir sınıf var. Bu sermaye sahibi sınıf, sermayesiyile birlikte gökten düşmedi aramızda. Toprakların özel mülk sahipleri tarafından kapitalizma, ticaret, sanayi ve tarım sermayelerinin büyüülmesi, kısacası kapitalist üretim sisteminin gelişmesiyle oluştu. Özcesi emeğin sömürülmesi ile oluştu. Üstelik ülkemizde bu kapitalizm Amerika'ya, kapitalist Avrupa devletlerine, yani emperyalist devletlere bağımlı olarak gelişti. Türkiye'de kapitalizm ülkenin kaynaklarını, ürettiğimiz ürünleri emperyalizme peşkeş çekerek gelişti. Emperyalizmin güdümünde gelişti.

NASIL BİR KAPİTALİZM?

Çağımızda hiçbir gelişmiş ülkede kapitalizmin kendilerine bağımlı olmaktan kurtulmamaçığını bildikleri için emperyalist ülkeler de Türkiye'de kapitalizmin gelişmesine yardım ettiler. Böylece Türkiye'de sosyalizm yerine, kendilerine rakip olamayacak çarpık bir kapitalizmin gelişmesini garanti altına aldılar. Türkiye'yi, yabancı sermayenin yerli sermayeye birlikte ortaklıklar kurarak halkı soyabileceği, sömirebileceği bir ülke haline getirdiler.

Bu kapitalizm günümüzde dek sermaye sınıfının, büyük mülk ve toprak sahibi sınıflarını milyonlara milyon katarak geliştirdi. Ülkemizde alın teriyle yarattığımız zenginlikleri emperyalist ülkelerle bölüşerek geliştirdi. Kendi mülkiyetine geçirdiği zenginlikler karşısında bu zengin-

BUGÜN BOMBALAR ÜZERİMİZE KAPİTALİZMİN TOPLUMSAL MALİYETİNİ EMEKÇİLERE ZORLA ÖDETEMEK ÜZERE ATILYOR. KORKU, BAŞIMIZA GELECEKLERİ BEKLEYEREK, BOMBALARI ATANLARIN İSTEKLERİNE BOYUN EGREK YOK EDİLEMEZ.

likleri yaratan emekçileri yoksullaştırarak geliştirdi. Kendi yatırım gereklerini karşılanmaması uğruna, yurdun yatırım yapılmayan bölgelerini karanlığa, geziğe, sefalete boğarak geliştirdi. Kendi yatırım yaptığı bölgelerde de her türlü toplumsal refahın ve olanağın kendisine hizmet etmesi uğruna emekçilerin yaşamını, emekçilerin yaşadığı mahalleleri yoksulluğa, yokluğa boğarak geliştirdi. Kapitalizm günümüze işte böyle sermaye sahiplerini zenginleştirip, toplumu yoksullaştırarak geldi.

Ancak sermaye sahipleri bugün kendi geldikleri yeri beğenmiyorlar. Çünkü "kâr bugün, yarına Devletimiz kerim" anlayışı içinde geldiği yerde bugün Türkiye kapitalizmi emperyalist ülkelerden satın almak zorunda olduğu smal ham maddeleri, ürün parçalarını, makinalarını satın alacak yabancı parayı (döviz) bulamıyor. Bulamadığı için de fabrikalarını işletemiyor.

KAPİTALİZMİN SORUNLARI

Türkiye kapitalizmi bugün bulunduğu yere "kısa zamanda kâr" peşinde koşarak geldi. Bu nedenle öncelikle lüks ve tüketim malları alanına yatırım yaptı. Kapitalistler ve emperyalizm ülkemizin yatırım kaynaklarını öncelikle bu "en kârlı" tüketim mallarına yönelttiler. Ancak bir süre sonra milyonlarca emekçiyi yoksulluğa mahkum ettikleri ülkemizde mallarını satamama tehlikesiyle karşı karşıya geldiler. Üretebilecekleri mal miktarı isteği aştı. Kapitalistler üretimi azaltmak zorunda kaldılar. Hammadde yokluğu, elektrik azlığı, fazla kapasite gibi nedenlerle maliyetler arttı. Kapitalistler de kârlarını korumak için fiyatları arttırma yarışına girdiler. Kuyrukla, kışkıklar oluştu. Ekonomik anarşiye boğuldu. Hiçbir malın belirli bir fiyatı kalmadı. Bugün herşey tutturulabilmesine satılıyor.

Kapitalistler 1977 yılında fiyatları %60 arttırdılar "ücretler artıyor, fiyatları bunedenle arttırıyoruz" diye yaygara koparmaya da unutmadılar. Halbuki ücretler kapitalistlerin üretim maliyetlerini ancak % 10'unu oluşturuyordu. Ücretler %100 artsa bile kârın aynı kalması için fiyatların sadece %10 artması yeterli idi. Bu rakamların açığa çıkarıldığı yalanların gerisinde yatan gerçek şudur: Fiyatların artmasından nedeni ücretler değildi. Fiyatların artmasının nedeni sermaye sahibi sınıfın toplama-

uygulsadı "kâr benim, yük toplumun" ilkesidir. Ancak kapitalist sınıf açısından bugün bu yükü ödemek için fiyatları arttırmak yeterli bir çare olmaktan çıkmıştır. Halkın bu maliyeti ödeyebilmesi için daha az tüketmesinin başka yolları aranıyor bugün.

ÖDETİLMEK İSTENEN MALİYET

İşte bugün bombalar üzerimize kapitalizmin toplumsal maliyetini biz emekçilere zorla ödemek üzere atılıyor. Dün seçimlerde Türkiye İşçi Partisi'ne oy vermemenizi isteyenler, sizi şaşkınlara o zaman işte bugünleri düşünüyordular. Bugün kapitalizmin toplumsal maliyetinin size ödeyebileceği için, bu maliyeti ödemeyenize size daha kolay kabul ettirebilmek için Türkiye İşçi Partisi'nin desteklememesi, Türkiye İşçi Partili olmamanızı sağlamaya çalışıyor. Bilerek bilmeyerek Türkiye İşçi Partisi etrafında toplanmanızı önlemeye çalışanlar yaptıklarını işte bu oldu.

Nedir kapitalizmin biz emekçilere ödemek istediği toplumsal maliyet? Kapitalist sınıf kâr sağlayabilmek için biz çalışanları emeğini sömürmekle yetinmiyor. Biz halkın emekğinden de alıyor. Bize okul, yol, konut, kanalizasyon vb. yapısın, elektrik, su getiren, sağlığınıza bakısın, otobis alsın diye Devlete ödemişiz vergilere de o koyuyor. Sermaye sahipleri bizim ürettiğiniz malları ülke dışına satıp kendilerine kâr sağladığı için 1977 yılında devletten tam 3,5 milyar lira vergi ladesi aldılar. Ayrıca kâr sağlayacak işler-kurallımlık için yine devletten 56 milyar lira kredi aldılar. Yani bizim ödediğimiz vergilerden 56 milyarın devletten alarak bu parayla kendilerine, biz emekçileri sömürerek işler kurdular, kâr sağladılar. Ürettiğimiz malları ihraç ederek sağladıkları kazanç nedeniyle ödenmesi gereken verginin 3,5 milyar lirasını da devlet kapitalistlere geri verdi. Böylece kapitalistler sermayelerinin bizim yol, su, okulumuzdan, elektriklerimizden çıkararak büyüttüler. Ayrıca türlü muhasebe cambazlıklarıyla en az yarın yarıya kaçırdıkları vergi de cabası. Bugün devletin aldığı gelir vergisinin % 60'ı ücretle, maaşla çalışan emekçilerden alıyor. Ayda onbinlerce, yüzbinlerce lira kâr sağlayınlar gelir vergisinin sadece % 40'ını ödüyorlar. Kapitalistlerin Sosyal Sigorta Kurumu'na ödemek zorunda olup da ödemedikleri milyonlarca lira var.

KEMER SIKILSIN DİYE BOMBA!

Kapitalizmin ayakta durabilmesi için sürekli olarak devlet tarafından bedenselenmesi gerekiyor. Devletin sermaye sahiplerine kredi, vergi ladesi gibi kılıflar altında milyonlar, milyarlar aktırması gerekiyor. Kapitalistlerin fabrikalarında "ucuz tarifieden" kullanılacakları elektrikli sağlamlık için yatırımlar yapması gerekiyor. Gümrük maliyeti adı altında kapitalistlerin gümrük ödemediği ithalat yapılabilmesini sağlaması gerekiyor. Emperyalist ülkelerden ithal edilmiş gerekli bala getirilmiş hammaddeler, makinalar, ürün parçaları için döviz bulması gerekiyor. İşte devletin bütün bunları kapitalistlere daha çok sağtayabilmesi için biz emekçilerin "kemerleri daha çok sıkması" gerekiyor. Bombalar üzerimize "kemerlerin daha çok sıkılacağı koşulları" kabul etmemiz için atılıyor. Atılan bombaların arkasında bu nedenle sermaye sınıfının çıkarları yatıyor.

CHP, bu saldırılara karşı olduğu halde, bu saldırılarında sermaye sınıfı bulunduğu için, bombaları atan faşist örgütleri tünden açığa çıkartıp, köklerini kurutanıyor. CHP, sermaye sınıfının geneli azya alması çıkarlarını sömürürü çarklarını kurmayı göze almadığı için "anarşi"yi ortadan kaldıramıyor. Sermaye sınıfının ekonomik çıkarlarını korumak uğruna, emekçilerin ekonomik çıkarlarını feda ettiği için, istediği halde bombalarını atılmasına önleyemiyor. Bunun için televizyon da Amerikan yapımı Kung-Fu "Korku gelip geçicidir. Başımıza ne gelecekte zaten gelecektir." türünden vazlar veriyor.

Hayır; korku başımıza geleceklere bekleyerek, bombaları atanlar isteklerine boyun eğerek yok edilmez. Korku, bu korkuyu, bu topluma panji yaratmaya çalışanların kökünü kurutarak yok edilir. Korku, bu korkunun yaratılmasını kendi çıkarları açısından gerekli bulan sermaye sınıfının kendi adamlarını, bilingiş insanları araç olarak kullanarak yürüttüğü toplum düşmanlığı mücahede kırılarak yok edilir. Korku, bu korkunun yaratıcısı büyük sermayeye, tekelere karşı mücahede edilerek yok edilir. Korku, sermaye sınıfına karşı biz emekçilerin çıkarlarını korumak, bu toplumdaki haklarımızı genişletmek için mücahede veren Türkiye İşçi Partisi'nin safında toplanarak yok edilir.